

III. osnova šola Celje

RAZISKOVALNA NALOGA

**POZNAVANJE FAIR PLAYA MED UČENCI
OSNOVNIH ŠOL MESTNE OBČINE CELJE**

SPORTIKUS

Mentorica:

Lucija Vrhovšek, prof. športne vzgoje

Avtorice:

Lina Rednak, 9. a

Uršula Sternad, 9.a

Rebecca Stropnik, 9.a

Celje, 2006

KAZALO

1	POVZETEK	3
2	UVOD	4
3	HIPOTEZE IN CILJI	5
4	FAIR PLAY	6
	4.1 ŠPORT	6
	4.2 VREDNOTE	7
	4.2.1 ENAKE VREDNOTE ZA ODRASLE KOT ZA MLADINO	7
	4.2.2 SKUPNE VREDNOTE ŠPORTA	7
	4.3 POJEM FAIR PLAYA	7
	4.5 ŠPORT MLADIH	8
	4.4 FAIR PLAY V PROCESU TRENIRANJA	10
5	ANALIZA ANKETE	11
	5.1 PRVO TRILETJE	11
	5.2 DRUGO TRILETJE	19
	5.3 TRETJE TRILETJE	29
6	ANALIZA HIPOTEZ	41
7	ZAKLJUČEK	43
8	LITERATURA	46
9	PRILOGE	47

1 POVZETEK

Namen raziskovalne naloge je predstaviti, v kolikšni meri poznajo učenci osnovnih šol Mestne občine Celje fair play. V Slovarju slovenskega knjižnega jezika (Prva knjiga, A-H, SAZU, DZS, Ljubljana 1987.) najdemo pojem fair play zapisan kot citatno besedno zvezo iz angleščine, od koder izhaja. Razlaga: pravični odnosi do soigralcev pri igri, tekmi. V Slovenskem pravopisu (Toporišič, J. SAZU, Ljubljana 2001.) se pojavi pojem v originalnem zapisu, a že tudi v podomačeni obliki, to je ferplej. V raziskovalni nalogi smo se odločile za originalni zapis, ki pa se sklanja s slovenskimi končnicami, torej fair play, fair playu ...

Raziskovalna naloga temelji na anketnih vprašalnikih, ki smo jih razdelile v osmih osnovnih šolah, v enem razredu vsakega triletja. Naše mnenje je bilo, da učenci prvega triletja še ne poznajo pomena fair playa, učenci drugega in tretjega triletja pa pomen poznajo in prav tako njegovo udejanjanje v praksi. Rezultate smo predstavile v obliki tabel, katere smo razložile, saj je takšen način preglednejši glede na zajeto število šol. Ugotovile smo, da so bila v večini naša predvidevanja pravilna in so se naše hipoteze potrdile.

2 UVOD

Šport je vsaka telesna dejavnost, ki ima značaj igre in obsede možnost boja samega s seboj, z drugimi ali s prvinami narave. Če ima ta dejavnost značaj tekmovanja z drugimi, jo je treba izvajati v viteškem duhu. Ni resničnega športa brez fair playa. (Športni manifest CIEPS, 1968: povzeto po: Šugman, 1997)

V sedanjem času poznamo več oblik športa: rekreativni, tekmovalni ter vrhunski šport. Bistvena vsem tem sta tekmovalnost in boj. To nam povejo tudi takšne in njej podobne misli: »Zmaga ni vse, je edina pomembna stvar!« (Vince Lombardi, 1982; povzeto po: Tušak, 1994). Pri športu gre za tekmo, ki naj bi potekala v skladu s pravili in boj naj bi bil le simboličen, saj pri tem ne gre za resnično uničenje tekmeca. Šport je le igra, ki mora potekati po pravilih, in če ne poteka po pravilih, to ni igra in tudi šport ne.

Vsaka igra ima tudi nek cilj, ki si ga že otroci postavljajo pri svojih igrah. Tako je npr. pri nogometu cilj zadeti čim več golov, pri košarki zadeti čim več košev, pri teku doseči čim boljši čas in prehiteti ostale, povsod je cilj biti boljši od tekmeca. Pri vsem tem je s pravili tako, da tekmovalci kršijo vsako pravilo, ki ga lahko, in se podrejujejo ter upoštevajo vsako pravilo, ki ga ne morejo kršiti. Pravila so v športu in v družbi postala malo boljša tehnična napotila, ki omogočajo sodelujočim, da pridejo do zunanjih stvari, h katerim težijo.

Glede na to dejstvo smo se odločile, da v raziskovalni nalogi analiziramo poznavanje fair playa med osnovnošolci. Tako smo se omejile na osem šol v Mestni občini Celje, za katere smo sestavile anketne vprašalnike na vsaki šoli za en tretji, peti in osmi razred ter jih razdelile po šolah. Pri izpolnjevanju anketnih vprašalnikov nismo bile prisotne, ampak so jih anketiranci izpolnjevali pri pouku. Šole so nam anketne vprašalnike poslale na našo šolo in nato je sledila obdelava podatkov in njihov vnos v tabele.

Anketne vprašalnike smo sestavile tako, da so bili prilagojeni starostni stopnji otrok. Vprašanja so bila odprtega in zaprtega tipa, kjer so anketiranci prosto pisali ali pa obkrožili enega ali več danih odgovorov.

Pri analizi smo vnesle podatke v tabele, tako da so podatki razporejeni po šolah in tudi po spolu. Ker ni bilo na vseh šolah enako število anketirancev in anketirank, smo podatke pretvorile v odstotke in jih tako lažje primerjale med sabo. Kjer se nam je zdelo pomembno, smo zaradi boljšega pregleda dodale tudi stolpične ali tortne grafe.

3 HIPOTEZE IN CILJI

Hipoteze

1. TRILETJE

H1: Učenci tretjih razredov v večini še niso slišali za izraz fair play.

H2: Učenci ne znajo razložiti, kaj je to.

H3: Učenci se v večini ukvarjajo s športom.

H4: V igri igrajo pošteno, vendar ne vedno, tako kot tudi njihovi nasprotniki ne.

H5: Po njihovem mnenju morajo biti na tekmovanju pošteni igralci in sodnik.

H6: V večini še niso bili kaznovani zaradi nepoštene igre.

2. TRILETJE

H1: Učenci petih razredov so v večini že slišali za fair play.

H2: Vedo, da je to poštena igra.

H3: Vsi vedo, da se uporablja pri vseh športih.

H4: Tretjina jih ve, da se fair play uporablja vsak dan.

H5: Vsi vedo, da je pri posameznem športu potrebno upoštevati pravila.

H6: Tretjina jih zna razložiti, da bi bili ob nepošteni igri kaznovani z ustreznim kartonom (rumen ali rdeč).

H7: Vsi vedo, da pri posamezni tekmi nista poštena sodnik in soigralci, vendar se jih večina opredeli za sodnika.

H8: Tretjina jih je bila že kaznovana zaradi nepoštene igre, vendar v večini igrajo pošteno, prav tako kot njihovi soigralci.

3. TRILETJE

H1: Učenci osmih razredov vedo, kaj je fair play, kje se uporablja in kako se sankcionira.

H2: V večini vedo, da se fair playem srečujemo v vsakdanjem življenju.

H3: Po njihovem igrajo igralci v večini odvisno od situacije, sami pa igrajo pošteno.

H4: Da sodnik ne sodi vedno pravično, menijo vsi.

H5: V večini so že bili kaznovani zaradi neupoštevanja pravil, medtem ko jih polovica meni, da je potrebno upoštevati samo nekatera pravila, druga polovica pa, da vsa.

Cilji

- Želimo ugotoviti, v kolikšni meri učenci prepoznajo izraz fair play in se znajo opredeliti za pravilno obrazložitev.
- Želimo ugotoviti, da fantje malce bolje poznajo pojem fair play kot dekleta.
- želimo, da anketiranci med anketo spoznajo, da je fair play širši pojem, ki ne velja samo v športu.
- Želimo ugotoviti, kdo je po mnenju anketirancev tisti, ki najmanj upošteva pošteno igro.
- Vsi anketirani se morajo zavedati, da se neupoštevanje fair playa ne spleča.

4 FAIR PLAY

4.1 ŠPORT

Začetki športa so v antičnih kulturah, njegova moderna oblika pa izvira iz Evrope, in sicer Grčije in Anglije 19. stoletja. Ekipni športi so spodbujani, ne le zaradi fizične dejavnosti in zdravja, ampak tudi zaradi ohranjanja vrlin, kot so vodstvo, spoštovanje, pogum, odkritost, fair play, zvestoba, samodisciplina in samorealizacija.

Vsaka športna panoga ima svoj način razvoja, pravila, ki jih ima le-ta, pa so posledica socialnih principov pravičnosti in enakosti. Športna aktivnost ima kulturno veljavo in uteleša nekaj največjih človeških idealov in tradicij.

Pri udejstvovanju v športu moramo upoštevati vrline oz. pozitivne lastnosti, ki jih premore športnik. Vrline, ki jih športnik že ima, lahko obstanejo le v skupini, saj je le v tem okolju posameznik sposoben razviti moralno presojanje.

Šport je dejavnost, ki je postala institucionalna, kar pomeni, da ima cel kup ljudi, ki so zaposleni v birokraciji, ima organizacije, potrebni so sponzorji in rituali. V vrhunskem športu je bistven zunanji cilj izboljšanje ekonomskega položaja. Razumevanje športa zajema ne le pravila, ampak tudi zgodovino, tradicijo in moralno vpletenost.

4.2 VREDNOTE

4.2.1 ENAKE VREDNOTE ZA ODRASLE KOT ZA MLADINO

Ali je res, da imajo odrasli in mladina enake vrednote? Na to vprašanje je zelo težko odgovoriti. Prevladujoča vrednota vodstev klubov je nenehni uspeh in ustvarjanje dobička. Želja mladih talentiranih igralcev je, da bi preko kateregakoli športa uspeli in zaslužili. Težko bi rekli, da je to pošteno do mladih. Pri nekaterih dobrodelnih organizacijah pa najdemo tudi takšne, ki uporabijo žogo za dejavnosti sproščanja. Upamo, da bodo mladi razumeli, kaj se lahko doseže s procesom socializacije s pomočjo športa. Ta dva primera prikazujeta, kako lahko enake vrednote veljajo za otroke, mladino in odrasle. Vrednote se ne razvijajo same od sebe. Imajo lahko pozitiven učinek, kot tudi negativen na otroka in mladega človeka.

4.2.2 SKUPNE VREDNOTE ŠPORTA

Med najpogostejšimi skupnimi omenjenimi vrednotami športa so:

- poštenje – biti pošten do sodnikov in nasprotnikov.
- lojalnost – biti lojalen do moštva in prijateljev.
- fair play – pustiti, da prevlada pravičnosti in enakost ter dati vsakemu enake možnosti, da pokaže najboljše .
- vztrajnost – sposobnost in volja, da vztrajamo še naprej.
- premagovanje bolečine – premagati bolečino, ne zaigrati scene.
- radodarnost – biti dobrodušen in pomagati drugim, da se potrudijo.

4.3 POJEM FAIR PLAYA

Fair play temelji na etničnih načelih in izvira iz splošnih etničnih načel. Fair playa naj ne bi upoštevali le v športu, ampak tudi v življenju. Je poleg gibanja (motorike), igrivosti in tekme tudi eden od klasičnih elementov športa. Fair play ne pomeni samo strogo se držati pravil, ampak je tudi način, kako kot športnik igraš, kot sodnik sodiš ... Brez fair playa ni športa in v današnjem času športniku zagotavlja pogoje za uspešno delovanje.

Poznamo dve vrsti fair playa:

- formalen,
- neformalen.

Formalen fair play pravi, da se morajo vsi udeleženci v športu držati pravil, kar je za pravilno in pravično športno udejstvovanje.

Neformalen fair play pa je določen odnos med udeleževanjem v športu.

4.4 ŠPORT MLADIH

Otroci se odločajo za določen šport na podlagi športov, s katerimi se ukvarjajo njihovi starši, oz. za katere imajo ustrezne možnosti v okolju. Otroci, ki se vključujejo v šport, najprej pričakujejo zabavo in uživanje v športu, učenje je šele drugotnega pomena.

Kodeks fair play obnašanja za otroke bi lahko strnili v nekaj stavkih.

1. Uči se in upoštevaj pravila.
2. Premagaj nasprotnika s svojimi sposobnostmi in ne z agresivnostjo.
3. Nikoli se ne prepiraj s sodnikom.
4. Upoštevaj sodnikovo odločitev in hitro reagiraj.
5. Ves čas nadzoruj samega sebe in nikoli ne popuščaj.
6. Športno sprejmi poraz in zmago.

Na Danskem so sestavili Otroško listino o fair playu, ki se glasi (Sport in schools, 2001; povzeto po: Soerensen, 2002):

1. Nehati moraš izzivati.
2. Vsakega, ki ga poznaš, moraš obravnavati kot prijatelja.
3. Spoštovanje je v šoli in izven nje ista stvar.
4. Izogibati se moraš nasilju v svoji ekipi.
5. Lahko imaš lepe spomine, tudi če ne zmagaš vedno.
6. Če si srečen in pozitiven, boš imel lepo življenje.

7. Če te kdo potrebuje, mu moraš pomagati.
8. Neumen si, če drugemu pokvariš razpoloženje.
9. Če si vedno pošten, boš nekaj posebnega.
10. Če hočeš biti vzdržljiv, se odpovej dopingiu.

V šolskem kurikulumu (Kovač & Novak, 2001) za 8. razred je zapisano pod seznanjanje z različnimi vsebinami tudi spoznavanje in razumevanje preventivne vloge športa v osveščanju proti različnim oblikam zasvojenosti (kajenje, alkohol, droge ...) in drugimi pojavi sodobne družbe (nasilje, samomorilstvo ...). Prijetno doživljanje športa, oblikovanje in razvoj stališč, navad in načinov ravnanja ima tudi navodilo, ki pravi, da morajo učitelji športne vzgoje spodbujati medsebojno sodelovanje in zdravo tekmovalnost. Drugo navodilo pa pravi, da morajo razumeti dileme sodobnega športa in spoštovati pravila športnega obnašanja (fair playa). V drugi triadi je pri operativnih ciljih navedeno spoznavanje in spoštovanje pravil obnašanja in osnovnih načel varnosti, razvijanje samozavesti, odločnosti, borbenosti in vztrajnosti, razvijanje pozitivnih vzorcev športnega obnašanja, medsebojnega sodelovanja in sprejemanja drugačnosti z vadbo, tekmovanji in ogledi športnih prireditev. V prvi triadi pa so naslednji operativni cilji: spodbujanje veselja do športne dejavnosti ter postavitev temeljev za vrednotenje športa, razvijati samozavest, odločnost, borbenost in vztrajnost, spodbujati strpno in prijateljsko vedenje v igrah, oblikovati pozitivne vedenjske vzorce.

Na šolskih športnih tekmovanjih spodbujajo fair play tako, da imajo sodelujoči možnost dobiti modro zastavico »športnega obnašanja«, ki jo podeljuje Odbor za šolska športna tekmovanja in jo prejme ekipa, ki zbere največ točk na osnovi:

- odnosa do igre,
- odnosa do soigralcev,
- odnosa do nasprotnikov,
- odnosa do sodnikov,
- odnosa do vodstva tekmovanja,
- odnosa do gledalcev.

Točke dodeljujejo ekipe, ki pridejo na določeno tekmovanje, samo drugim ekipam, sebe ne ocenjujejo.

Odbor za šolska športna tekmovanja pri Ministrstvu za šolstvo in šport, je izdal zgibanko z naslovom Športno obnašanja, fair play, kjer spodbuja športno obnašanje, pošteno igro,

športno igro in igro za užitek. Z nagrajevanjem otrok za športno obnašanje pa želijo v čim večji meri spodbuditi športnost in fair play obnašanje, prav tako pa izboljšati kakovost tekmovanj in se izogniti goljufanju na šolskih tekmovanjih z domačimi sodniki in raznimi nepravilnostmi, ki se lahko pojavijo.

4.5 FAIR PLAY V PROCESU TRENIRANJA

Fair play je zelo povezan s temeljnim odnosom do športa. Je samoumevno dejstvo, to pa ne drži samo v tekmovalno naravnem športnem delovanju. Sledenje športnim potezam in skrb za njihovo promocijo sta zato tako pomembna, ker vrhunskega tekmovalca prepoznamo šele takrat, ko se ta zmore ali pa tudi ne izkazati s fair play potezo. V športu lahko sodelujemo v različnih vlogah: kot športniki, trenerji, sodniki, organizatorji in tudi kot gledalci. Šport se nas lahko dotakne in v tistem trenutku nas lahko tudi spremeni, ne glede na to, kakšno vlogo imamo.

Trener ima veliko priložnosti, da otrokom krepí njihovo zaupanje. To jim pomaga tudi na drugih področjih. Trener mora želeti, da bo otrokovo doživljanje športa pozitivno, da pa bi to dosegli, obstajajo določena splošno veljavna načela, po katerih naj bi se ravnali.

Načela fair playa:

1. Spoštujmo pravila.
2. Spoštujem sodnika in njihove odločitve.
3. Spoštujem tekmeca.
4. Vsi imajo enake možnosti za sodelovanje.
5. Vedno ohranim oblast nad samim seboj in svojimi ravnanji.

5 ANALIZA ANKETE

Na anketni vprašalnik z naslovom Poznavanje fair playa učencev osnovnih šol Mestne občine Celje je odgovarjalo 529 učencev osmih osnovnih šol. V prvem triletju so odgovarjali učenci tretjih razredov, v drugem triletju učenci petih razredov in v zadnjem triletju učenci osmih razredov. Anketni vprašalnik je bil prilagojen starosti anketirancev in je vseboval, poleg opredelitve spola in razreda, še sedem vprašanj za prvo triletje, enajst vprašanj za drugo triletje in tretje triletje. Anketiranci drugega in tretjega triletja so kot zadnjo nalogo oz. vprašanje narisali primer upoštevanja ali neupoštevanja fair playa.

Anketni vprašalniki so analizirani po triletjih, tako da so mnenja vrstnikov strnjena. Za preglednejšo obdelavo pa so odgovori navedeni najprej v tabeli in nato obrazloženi pod tabelo.

5.1 PRVO TRILETJE

Na anketni vprašalnik je odgovarjalo 167 anketirancev, od tega 91 fantov in 76 deklet. Ker so odgovarjali učenci tretjih razredov, je anketni vprašalnik vseboval vprašanja zaprtega tipa, kar pomeni, da so imeli podane odgovore in so se morali samo odločiti, katerega bodo obkrožili. Na vsa vprašanja so odgovorili z enim obkroženim odgovorom, razen na eno, kjer so lahko izbrali več možnih.

Osnova šola Hudinja nam ni vrnila anketnih vprašalnikov za prvo triletje, zato ni njihovih podatkov, vendar pa so kljub temu vključeni v tabelo, saj imamo njihove podatke za drugo in tretje triletje.

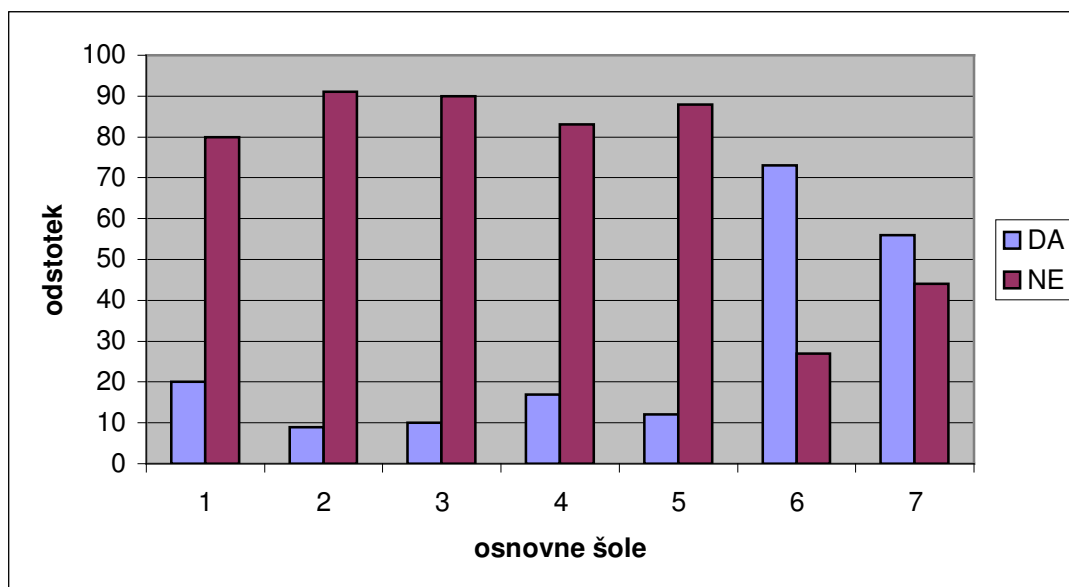
1. Ali si že slišal-a za FAIR PLAY?

ŠOLA	FANTJE		DEKLETA		SKUPAJ	
	DA	NE	DA	NE	DA	NE
I. OŠ CELJE	1	13	4	7	5	20
	7 %	93 %	36 %	64 %	20 %	80%
II. OŠ CELJE	1	9	1	11	2	20
	10 %	90 %	8 %	92 %	9%	91%
III. OŠ CELJE	2	10	0	9	2	19
	17 %	83 %	0 %	100 %	10%	90%
IV. OŠ CELJE	3	6	1	13	4	19
	33 %	67 %	7 %	93 %	17 %	83 %
OŠ FRANA KRANJCA	3	12	0	9	3	21
	20 %	80 %	0 %	100 %	12%	88%
OŠ FRANA ROŠA	11	2	8	5	19	7
	85 %	15 %	62 %	38 %	73%	27%
OŠ HUDINJA	/	/	/	/	/	/
OŠ LAVA	10	8	4	4	14	12
	55 %	45 %	50 %	50 %	56%	44%
SKUPAJ	32	59	18	58	50	117
167 otrok = 100 %	35 %	65 %	24 %	76 %	30 %	70 %

Tabela št. 1: Številčna in procentualna razporeditev odgovorov

Na prvo vprašanje je 70 % otrok odgovorilo, da še ni slišalo za fair play, preostalih 30 % pa je že slišalo, kar je potrdilo našo hipotezo, da večina otrok še ni slišala za ta izraz. Upoštevati moramo tudi dejstvo, da so to odgovori tretješolcev devetletne šole, ki so stari osem ali devet let. Glede na spol pa lahko razberemo, da dekleta v večji meri poznajo izraz od fantov, vendar jih je manj odgovarjajo.

Glede na šole pa je izraz najmanj poznan na II. OŠ, medtem ko je najbolje poznan na OŠ Frana Roša.

Graf št. 1: Poznavanje pojma fair play po šolah (šole si sledijo po vrstnem redu iz tabele, le OŠ Hudinja je izvzeta)

2. Kaj meniš, da je to?

Tretješolci so na lahko izbirali med naslednjimi že danimi odgovori:

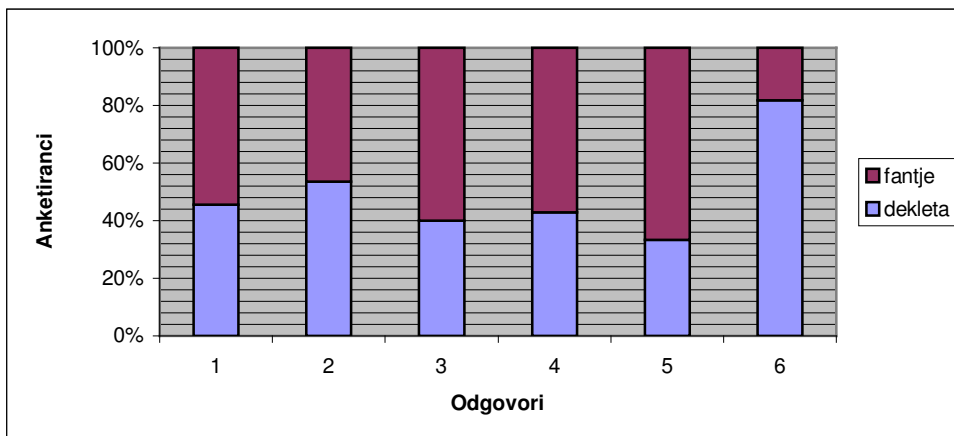
- a) poštena igra
- b) fer računalnik
- c) nepravična igra
- č) preprosto gibanje
- d) dober dan
- e) Playmobil

Med dekleti se jih je 56 (74 %) od 76 odločilo za pravilno razlago pojma fair play; menijo, da je to poštena igra. Presenetljivo veliko, in sicer 9 jih meni, da je to Playmobil, medtem ko si je fer računalnik prislužil pet odgovorov, nepravična igra dva odgovora, preprosto gibanje tri odgovore, in ena deklica se je odločila za predzadnji odgovor, ki pravi, da je to dober dan.

Fantov je skupaj odgovarjalo 91 in med njimi se jih je za prvi odgovor odločilo 67 (74 %), za fer računalnik se jih je odločilo 13, za nepravično igro trije, za preprosto gibanje štirje, za Playmobil in dober dan pa dva za vsakega.

Če primerjamo fante in dekleta po procentih, vidimo, da jih je enako, to je 74 % za pošteno igro in tako lahko ovržemo našo drugo domnevo, kjer smo menile, da jih večina ne zna razložiti, kaj je fair play. Upoštevati pa moramo, da smo jim olajšali delo s tem, da smo jim že

ponudili odgovore, med katerimi so morali samo izbrati tistega, za katerega so menili, da je pravilen.

Graf št. 2: Predstavite odgovorov glede na spol (odgovori si sledijo po vrstnem redu iz tabele)

3. Ali se ukvarjaš s športom?

ŠOLA	FANTJE		DEKLETA		SKUPAJ	
	DA	NE	DA	NE	DA	NE
I. OŠ CELJE	11	3	6	5	16	9
	98 %	2%	54 %	46 %	64%	36%
II. OŠ CELJE	8	2	9	3	17	5
	80 %	20 %	75 %	25 %	77%	23%
III. OŠ CELJE	9	3	5	4	14	7
	75 %	25 %	55 %	45 %	67%	33%
IV. OŠ CELJE	8	1	10	4	18	5
	89 %	11 %	71 %	29 %	78%	22%
OŠ FRANA KRANJCA	14	1	5	4	19	5
	93 %	7 %	55 %	45 %	76%	24%
OŠ FRANA ROŠA	13	0	12	1	25	1
	100 %	0 %	92 %	8 %	96%	4%
OŠ HUDINJA	/	/	/	/	/	/
OŠ LAVA	14	4	7	1	21	5
	78 %	22 %	87 %	13 %	81 %	19 %
SKUPAJ	77	14	54	22	130	37
	85 %	15 %	71 %	29 %	78%	22%

Tabela št. 2: Številčna in procentualna razporeditev odgovorov na vprašanje o ukvarjanju s športom po spolu

Poznavanje pojma fair play seveda ni pogojeno z ukvarjanjem s športom, je pa pomembno, da ga poznajo predvsem tisti, ki se ukvarjajo z le-tem. Iz tabele je razvidno, da se s športom ukvarja več fantov kot deklet, skupno pa znaša to 78 % tistih, ki se ukvarjajo s športom, in 22 % tistih, ki se ne. Ukvarjanje s športom je pogojeno tudi z danostmi okolja, se pravi tudi z dejavnostmi, ki jih ponuja šola. Tako si šole sledijo v naslednjem vrstnem redu:

1. OŠ Frana Roša,
2. OŠ Lava,
3. IV. OŠ Celje,
4. II. OŠ Celje,
5. OŠ Frana Kranjca,
6. III. OŠ Celje,
7. I. OŠ Celje.

4. Ali igraš pošteno?

ŠOLA	FANTJE			DEKLETA			SKUPAJ		
	DA	NE	NE VEM	DA	NE	NE VEM	DA	NE	NE VEM
I. OŠ CELJE	14	0	0	9	0	2	23	0	2
	100 %	0 %	0 %	82%	0 %	18 %	92 %	0 %	8 %
II. OŠ CELJE	9	0	1	9	0	3	18	0	4
	90 %	0 %	10 %	75 %	0 %	25 %	82%	0%	18%
III. OŠ CELJE	9	1	2	6	1	2	15	2	4
	75 %	8 %	17 %	67 %	11%	22 %	71 %	9%	20 %
IV. OŠ CELJE	8	0	1	12	0	2	20	0	3
	89 %	0 %	11 %	86 %	0%	14 %	87%	0%	13%
OŠ FRANA KRANJCA	14	1	0	7	1	1	21	2	1
	94 %	6 %	0 %	78 %	11 %	11 %	88%	8%	4%
OŠ FRANA ROŠA	12	0	1	13	0	0	25	0	1
	92 %	0 %	8 %	100%	0 %	0 %	96%	0%	4%
OŠ HUDINJA	/	/	/	/	/	/	/	/	/
OŠ LAVA	18	0	0	7	0	1	25	0	1
	100 %	0 %	0 %	87 %	0 %	13 %	96%	0%	4%
SKUPAJ	84	2	5	63	2	11	146	4	17
	91 %	2 %	7 %	83 %	3 %	14 %	87%	2%	11%

Tabela št. 3: Razporeditev odgovorov na vprašanje o poštenem sodelovanju v športu

Tretješolci s 87 % zagotovo igrajo pošteno, oz. sodelujejo v igrah pošteno, 4 % anketiranih ne igra pošteno, 17 % pa je takšnih, ki tega ne vedo. Če primerjamo fante in dekleta, potem več fantov igra pošteno (91 %), medtem ko je deklet 83 %. Po šolah sta v samem vrhu dve šoli, ki si po odgovorih delita mesto. To sta s 96 % OŠ Lava in OŠ Frana Roša, najnižje na lestvici poštene igre pa je III. OŠ Celje z 68 %.

5. Ali tvoji soigralci igrajo pošteno?

ŠOLA	FANTJE			DEKLETA			SKUPAJ		
	DA	NE	NE VEM	DA	NE	NE VEM	DA	NE	NE VEM
I. OŠ CELJE	9	0	5	5	0	6	14	0	11
	64 %	0 %	36 %	45 %	0 %	55 %	56%	0%	44%
II. OŠ CELJE	5	0	5	4	0	8	9	0	13
	50 %	0 %	50 %	33 %	0 %	67 %	41 %	0 %	59 %
III. OŠ CELJE	0	0	12	0	0	9	0	0	21
	0 %	0 %	100 %	0 %	0 %	100 %	0%	0%	100%
IV. OŠ CELJE	0	0	9	0	0	14	0	0	23
	0%	0%	100%	0%	0%	100%	0%	0%	100%
OŠ FRANA KRANJCA	7	0	8	3	0	6	10	0	14
	47 %	0%	53%	33%	0%	67%	42%	0%	58%
OŠ FRANA ROŠA	11	0	2	9	0	4	20	0	6
	96 %	0%	8%	69 %	0%	31%	69%	0%	31%
OŠ HUDINJA	/	/	/	/	/	/	/	/	/
OŠ LAVA	10	0	8	3	0	5	13	0	13
	55%	0%	45%	12%	0%	20%	50%	0%	50%
SKUPAJ	42	0	49	24	0	52	66	0	101
	46 %	0 %	51 %	32 %	0 %	68 %	39 %	0 %	61 %

Tabela št. 4: Številčna in procentualna razporeditev odgovorov na vprašanje o poštenu igri soigralcev

Iz tabele je razvidno, da so se vsi anketirani odločali le med dvema izmed treh danih možnosti, ali so se odločili za pošteno igro svojih soigralcev, kar je storilo 39 % vseh, od tega

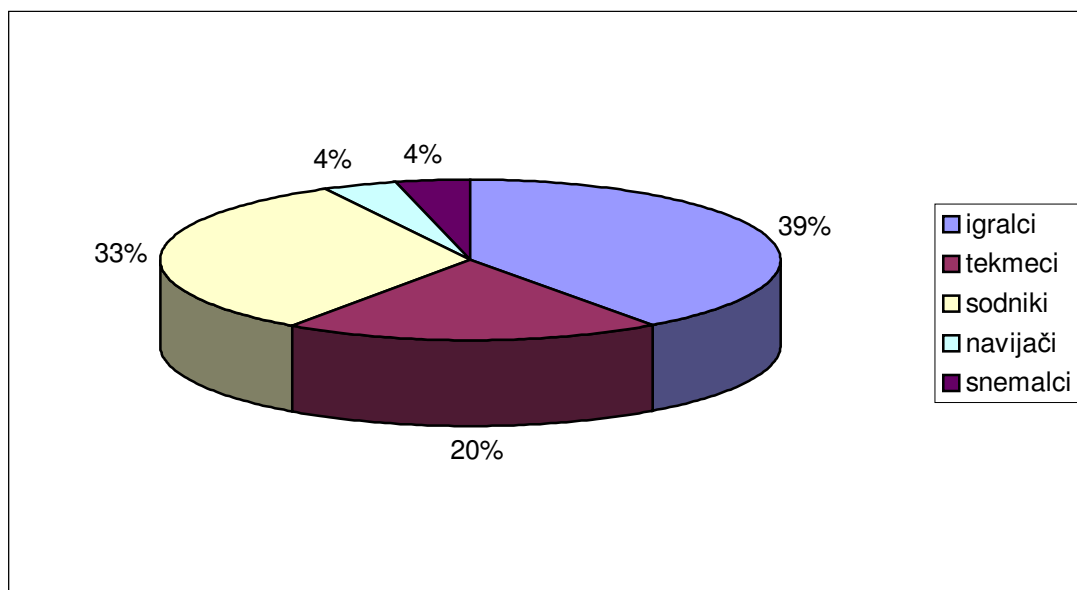
42 fantov in 24 deklet, ali pa so izbrali možnost ne vem, kar je storilo preostalih 61 %. Razloge za to lahko zopet iščemo v sami starosti anketiranih, ki verjetno še ne znajo presoditi, ali njihovi soigralci igrajo pošteno ali ne.

6. Kdo mora biti pošten na tekmovanju?

Na to vprašanje so anketirani odgovarjali z že danimi odgovori. Ti so:

1. Igralci.
2. Tekmeci.
3. Sodniki.
4. Navijači.
5. Snemalci.

Anketirani so se lahko odločili za več odgovorov, zato smo rezultate prikazale z grafikonom.

Graf št. 3: Kdo mora biti pošten na tekmovanju

Anketirani so največkrat, 125-krat (39 %), izbrali možnost igralci, 33 % ali 102 jih menita, da morajo biti pošteni tekmeči, 20 % ali 61 glasov so prejeli sodniki, navijači in snemalci pa vsak po 4 %.

Naše domneve glede tega vprašanja so se potrdile, saj so v večini izbrali igralce, tekmece in sodnike.

7. Si že bil-a kaznovan-a zaradi nepoštenih igr?

ŠOLA	FANTJE		DEKLETA		SKUPAJ	
	DA	NE	DA	NE	DA	NE
I. OŠ CELJE	2	12	3	8	5	20
	16 %	86 %	27 %	73 %	20 %	80 %
II. OŠ CELJE	1	9	0	12	1	21
	10 %	90 %	0 %	100 %	5 %	95 %
III. OŠ CELJE	4	8	2	7	6	15
	33 %	67 %	22 %	78 %	29 %	71 %
IV. OŠ CELJE	1	8	0	14	1	22
	11 %	89 %	0 %	100 %	4 %	96 %
OŠ FRANA KRANJCA	5	10	3	6	8	16
	33 %	67 %	33 %	67 %	33 %	67 %
OŠ FRANA ROŠA	5	8	2	11	7	19
	39 %	61 %	15 %	85 %	27 %	73 %
OŠ HUDINJA	/	/	/	/	/	/
OŠ LAVA	2	16	3	5	5	21
	11 %	89 %	38 %	62 %	19 %	81 %
SKUPAJ	20	71	13	64	33	134
	22 %	78 %	16 %	84 %	20 %	80 %

Tabela št. 5: Številčna in procentualna razporeditev odgovorov na vprašanje o kaznovanju

Vidimo, da 80 % tretješolcev še ni bilo kaznovanih zaradi nešportnega obnašanja, medtem ko jih je 20 % že bilo. Učenke II. OŠ Celje in IV. OŠ Celje so dosegle zavidljivih 100 %, kar pomeni, da še nikoli niso bile kaznovane. Fantov je bilo več kaznovanih kot pa deklet, kar je verjetno posledica dejstva, da fantje v večini trenirajo ekipne športe, medtem ko dekletom bolj ležijo individualne športne panoge.

Če primerjamo šole med sabo, potem so bili učenci IV. OŠ Celje najmanjkrat kaznovani, kar 96 % jih še ni bilo, sledijo jim učenci II. OŠ Celje s 95 %, nato so učenci OŠ Lava z 81 %, na četrtem mestu je I. OŠ Celje z 80 %, na petem je OŠ Frana Roša, ki ima 73 %, predzadnje in zadnje mesto pa dosejata III. OŠ Celje z 71 % in OŠ Frana Kranjca s 67 %.

5.2 DRUGO TRILETJE

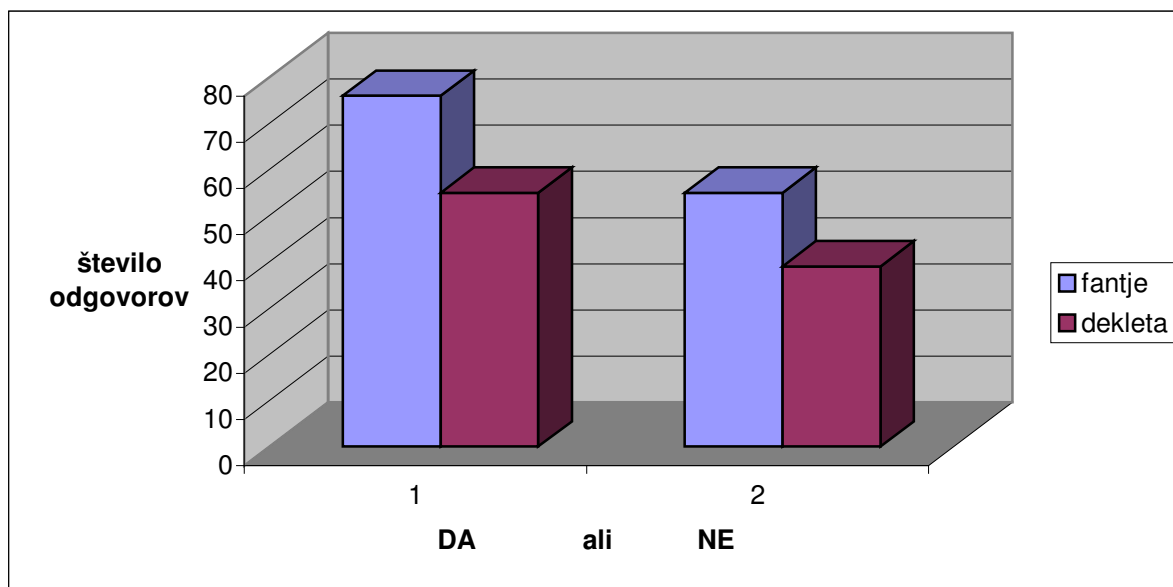
Anketne vprašalnike je izpolnjevalo 185 učencev in učenk petih razredov osemletnega ali devetletne šole. Fantov je bilo 91 in deklet 94. Anketni vprašalnik je vseboval šest vprašanj zaprtega tipa in štiri vprašanja odprtega tipa, kjer so lahko anketiranci napisali svoje mnenje, na koncu pa so še narisali primer neupoštevanja fair playa ali poštene igre.

1. Ali si že slišal-a za FAIR PLAY?

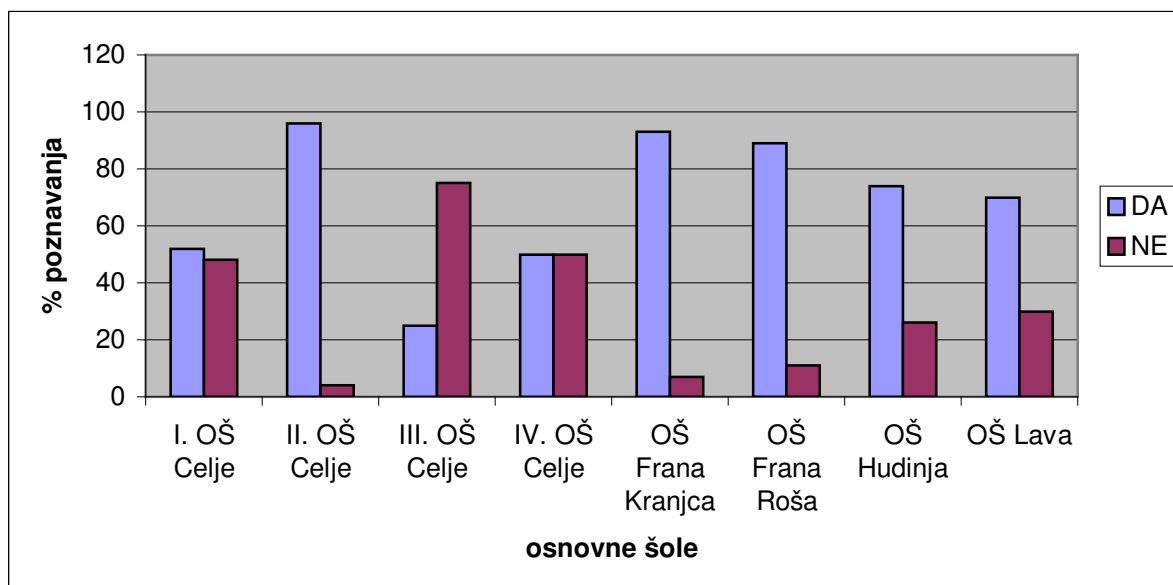
ŠOLA	FANTJE		DEKLETA		SKUPAJ	
	DA	NE	DA	NE	DA	NE
I. OŠ CELJE	8	3	3	9	12	11
	73%	23%	25%	75%	52%	48%
II. OŠ CELJE	14	0	10	1	24	1
	100%	0%	91%	9%	96%	4%
III. OŠ CELJE	3	5	2	10	5	15
	38%	62%	17%	83%	25%	75%
IV. OŠ CELJE	6	1	3	8	9	9
	86%	14%	27%	73%	50%	50%
OŠ FRANA KRANJCA	4	1	10	0	14	1
	80%	20%	100%	0%	93%	7%
OŠ FRANA ROŠA	19	1	21	4	40	5
	95%	5%	84%	16%	89%	11%
OŠ HUDINJA	11	1	3	4	14	5
	92%	8%	43%	57%	74%	26%
OŠ LAVA	11	3	3	3	14	6
	78%	21%	50%	50%	70%	30%
SKUPAJ	76	15	55	39	132	53
	83 %	17 %	72 %	28 %	71 %	29 %

Tabela št. 5: Poznavanje fair playa

71 % petošolcev je že slišalo za fair play, od tega je več fantov kot deklet. Pri fantih jih je 76 (83 %) že slišalo za fair play, preostalih 17 % pa ne, pri dekletih pa je razmerje malo nižje, saj jih je za fair play slišalo 72 %, medtem ko jih 28 še ni.

Graf št. 4: Poznavanje fair playa med petošolci

Graf št. 5: Poznavanje fair playa po šolah

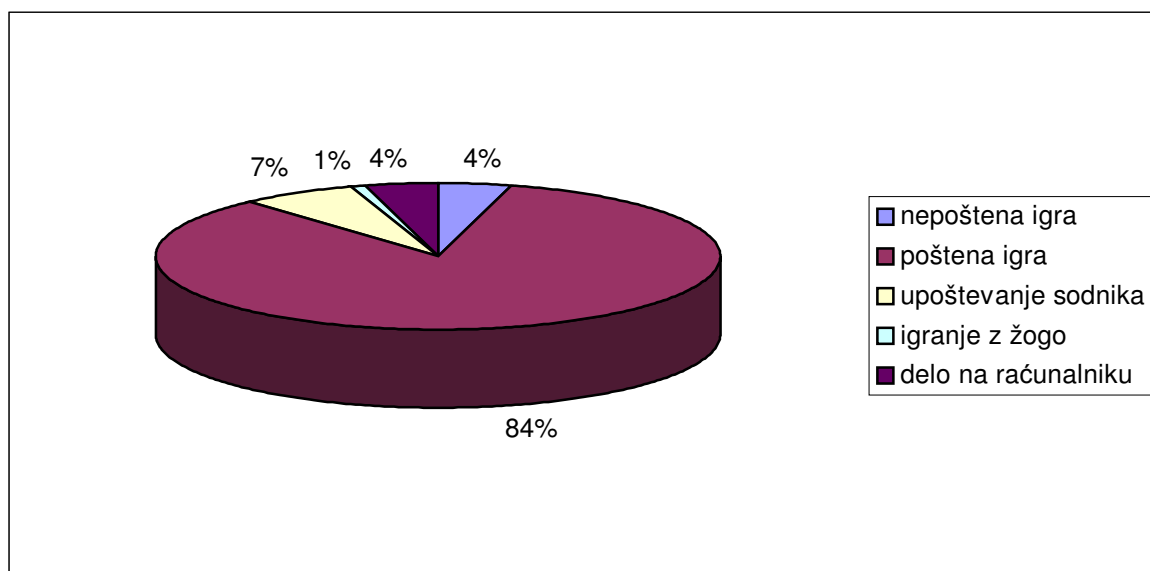
Iz tabele lahko razberemo, da na II. OŠ Celje, OŠ Frana Kranjca in OŠ Frana Roša najboljše poznajo fair play, oz. so že slišali zanj, medtem ko je ravno obratno pri petošolcih na III. OŠ Celje, kjer jih je veliko manj slišalo za ta izraz.

2. Kaj meniš, da je fair play?

Anketiranci so se morali odločiti za enega izmed naslednjih odgovorov:

- a) nepoštena igra,
- b) poštena igra,
- c) upoštevanje sodnika,
- č) igranje z žogo,
- d) delo na računalniku.

Za pravilen odgovor, da je to poštena igra, se je odločilo 82 deklet in 83 fantov od skupaj 185. Odgovor nepoštena igra so obkrožili 4 fantje in 4 dekleta, torej skupaj 8. Upoštevanje sodnika je obkrožilo 13 anketirancev, od tega je bilo 11 fantov in dve dekleti. Dve petošolki sta se odločili, da je to igranje z žogo in pet deklet ter trije fantje, da je to delo na računalniku.

Graf št. 5: Prikaz odgovorov o definiciji fair playa po procentih

3. Ali veš, pri katerih športih se upošteva fair play?

Tabela št. 6: Tabela opredelitev, kje se upošteva fair play

ŠOLA	FANTJE			DEKLETA			SKUPAJ		
	<i>Ne vem</i>	<i>Pri vseh</i>	<i>Le pri petih športih</i>	<i>Ne vem</i>	<i>Pri vseh</i>	<i>Le pri petih športih</i>	<i>Ne vem</i>	<i>Pri vseh</i>	<i>Le pri petih športih</i>
I. OŠ CELJE	7	4	0	9	2	1	16	7	1
	64 %	36 %	0%	75 %	17 %	8 %	67 %	29 %	4 %
II. OŠ CELJE	2	12	0	2	9	0	4	21	0
	14 %	86%	0 %	18 %	82 %	0 %	16%	84 %	0 %
III. OŠ CELJE	2	5	1	8	2	2	10	7	3
	25 %	62%	13%	66 %	17 %	17 %	50 %	35 %	15 %
IV. OŠ CELJE	2	3	2	10	1	0	12	4	2
	28 %	44%	28 %	91 %	9 %	0 %	3 %	11 %	1 %
OŠ FRANA KRANJCA	0	4	1	3	7	0	3	11	1
	0 %	80%	20 %	30 %	70 %	0 %	20 %	73 %	7 %
OŠ FRANA ROŠA	5	15	0	13	11	1	18	26	1
	25 %	75%	0 %	52 %	44 %	4 %	40 %	58 %	2 %
OŠ HUDINJA	2	10	0	2	4	1	4	15	1
	17%	83%	0 %	29 %	57 %	14 %	20 %	75 %	5 %
OŠ LAVA	4	10	0	4	2	0	8	12	0
	28 %	71%	0 %	67 %	33 %	0 %	40 %	60 %	0 %
SKUPAJ	24	63	4	51	38	5	75	101	9
	26 %	69 %	5 %	54 %	40 %	6 %	41 %	55 %	4 %

69 % fantov je odgovorilo, da se fair play upošteva pri vseh športih, 26 % jih ni vedelo, 5 % pa jih meni, da le pri petih športih. Dekleta pa v 54 % ne vedo, pri katerih športih se upošteva

fair play, le 38 % jih ve, da se pri vseh športih. Torej 55 % fantov in deklet ve, kje se udejanja poštena igra, 41 % pa jih ne ve.

4. Ali mogoče veš, kje drugje se še upošteva fair play?

Na vprašanje odprtega tipa je 100 anketiranih odgovorilo, da ne ve, od tega je bilo 43 fantov in 57 deklet. Tistih, ki so vedeli, je bilo 87, od tega 37 deklet in 50 fantov. Tisti, ki so vedeli, so napisali v večini igre z žogo, kot npr. nogomet, košarka, rokomet, hokej, a tudi borilne športe. Tako lahko domnevamo, da so bili to fantje in dekleta, ki se v prostem času športno udeležujejo in trenirajo kakšnega izmed naštetih športov.

5. Kaj je treba spoštovati pri določenem športu?

Sedem deklet in dvanajst fantov ne ve, kaj je potrebno spoštovati pri določenem športu, medtem ko je 168 tistih, ki vedo. Teh 81 fantov in 87 deklet je v večini napisalo pravila igre, nekateri pa so navedli sodnika, soigralce, kar pa ne ustreza vprašanju.

6. Predstavljaš si, da tekmuješ v nogometni tekmi. Ker nisi pošten-a, te sodnik kaznuje. Kako misliš, da bi te kaznoval?

Tri dekleta in sedem fantov ni vedelo, kako bi bili kaznovani za nepošteno igro, preostalih 177 (86 fantov in 91 deklet) pa je vedelo. Odgovori, ki so jih navedli, so naslednji: izključitev iz igre, rumen karton, rdeč karton, opozorilo.

7. Kdo pri določeni igri ni pošten?

Fantje in dekleta so izbirali med naslednjimi podanimi odgovori:

- a) sodnik,
- b) soigralci,

c) navijači,

č) ne vem.

Največkrat je bil izbran drugi odgovor – soigralci, in sicer kar 82-krat; zanj se je odločilo 36 fantov in 46 deklet. Na drugem mestu je sodnik, ki ga je izbralo 68 vseh anketirancev, od tega je bilo 40 fantov in 28 deklet. Sledijo navijači, za katere 25 fantov in 9 deklet meni, da niso pošteni. 27 pa jih ne ve, kdo pri določeni igri ni pošten.

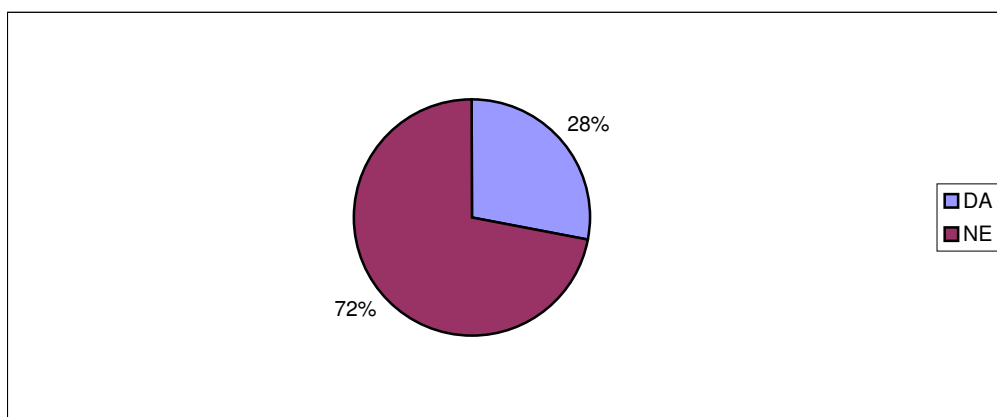
8. Ali si že bil-a kaznovan-a zaradi nepoštene igre?

ŠOLA	FANTJE		DEKLETA		SKUPAJ	
	DA	NE	DA	NE	DA	NE
I. OŠ CELJE	7	5	3	9	10	14
	58 %	42 %	25 %	75 %	42 %	58 %
II. OŠ CELJE	7	7	2	9	9	16
	50 %	50 %	18 %	82 %	36 %	64 %
III. OŠ CELJE	3	4	0	12	3	16
	43 %	57 %	0 %	100 %	16 %	84 %
IV. OŠ CELJE	4	3	5	6	9	9
	57 %	43 %	45 %	55 %	50 %	50 %
OŠ FRANA KRANJCA	2	3	0	9	2	12
	40 %	60 %	0 %	100 %	14 %	86 %
OŠ FRANA ROŠA	6	14	1	24	7	38
	30 %	70 %	4 %	96 %	16 %	84 %
OŠ HUDINJA	9	4	0	7	9	11
	69 %	31 %	0 %	100 %	45 %	55 %
OŠ LAVA	3	10	0	6	3	17
	23 %	77 %	0 %	100 %	15 %	85 %
SKUPAJ	41	50	11	83	52	133

	45 %	55 %	12 %	88 %	28 %	72 %
--	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Tabela št. 7: Tabela kaznovanosti zaradi nepoštene igre

72 % petošolcev še ni bilo nikoli kaznovanih zaradi nepoštene igre, med temi prevladujejo dekleta, kar je spet posledica neudejstvovanja v športu ali pa se udeležujejo individualnih športnih panog. Fantov pa je bilo 45 % kaznovanih zaradi nepoštene igre, medtem ko jih 55 % tega še ni doživelo. 100 % so dosegle učenke naslednjih štirih šol, ki še nikoli niso bile kaznovane zaradi nepoštene igre: III. OŠ Celje, OŠ Frana Kranjca, OŠ Hudinja in OŠ Lava. Največkrat pa so bili kaznovani petošolci IV. OŠ Celje, katerih je bilo kar 50 % vseh anketiranih na IV. OŠ Celje.

Graf št. 6: Odstotek kaznovanih in nekaznovanih zaradi nešportnega obnašanja

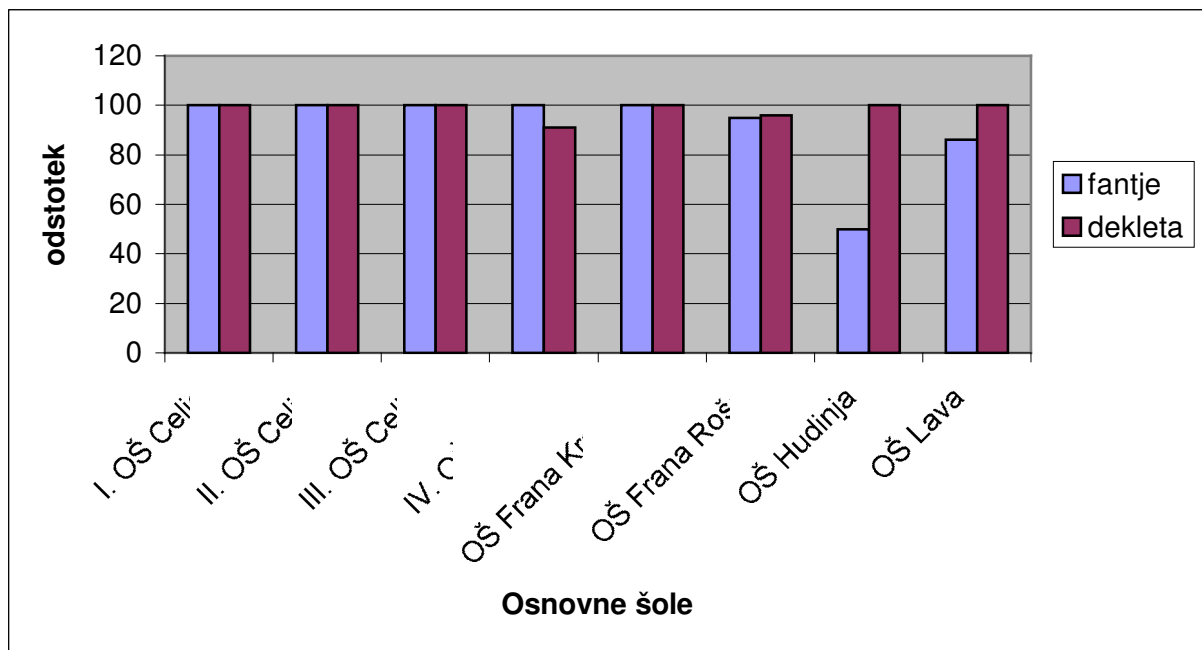
9. Ali igraš pošteno?

ŠOLA	FANTJE		DEKLETA		SKUPAJ	
	DA	NE	DA	NE	DA	NE
I. OŠ CELJE	11	0	12	0	23	1
	100 %	0 %	100 %	0 %	96 %	4 %
II. OŠ CELJE	14	0	11	0	25	0
	100 %	0 %	100 %	0 %	100 %	0 %
III. OŠ CELJE	8	0	12	0	20	0
	100 %	0 %	100 %	0 %	100 %	0 %

IV. OŠ CELJE	7	0	10	1	17	1
	100 %	0 %	91 %	9 %	94 %	6 %
OŠ FRANA KRANJCA	5	0	10	0	15	0
	100 %	0 %	100 %	0 %	100 %	0 %
OŠ FRANA ROŠA	19	1	24	1	43	2
	95 %	5 %	96 %	4 %	96 %	4 %
OŠ HUDINJA	6	6	7	0	13	6
	50 %	50 %	100 %	0 %	68 %	32 %
OŠ LAVA	12	2	6	0	18	2
	86 %	14 %	100 %	0 %	90 %	10 %
SKUPAJ	82	9	92	2	174	11
	90 %	10 %	98 %	2 %	94 %	6 %

Tabela št. 8: Poštena igra petošolcev

Na vprašanje o pošteni igri so petošolci II. OŠ Celje, III. OŠ Celje in OŠ Frana Kranjca odgovorili s 100 %, za najmanj poštene pri igrah pa so se izkazali učenci in učenke OŠ Hudinja. Če izvedemo analizo po spolu, lahko ugotovimo, da dekleta igrajo bolj pošteno kot fantje, saj je razlika kar 16 %. Dekleta igrajo pošteno (98 %), fantje pa samo 90 %. Dekleta I. OŠ Celje, II. OŠ Celje, III. OŠ Celje, OŠ Frana Kranjca, OŠ Hudinja in OŠ Lava igrajo 100 % pošteno. Tak odstotek so dosegli tudi fantje naslednjih šol: I. OŠ Celje, II. OŠ Celje, III. OŠ Celje, IV. OŠ Celje in OŠ Frana Kranjca.

Graf št. 7: Poštena igra petošolcev

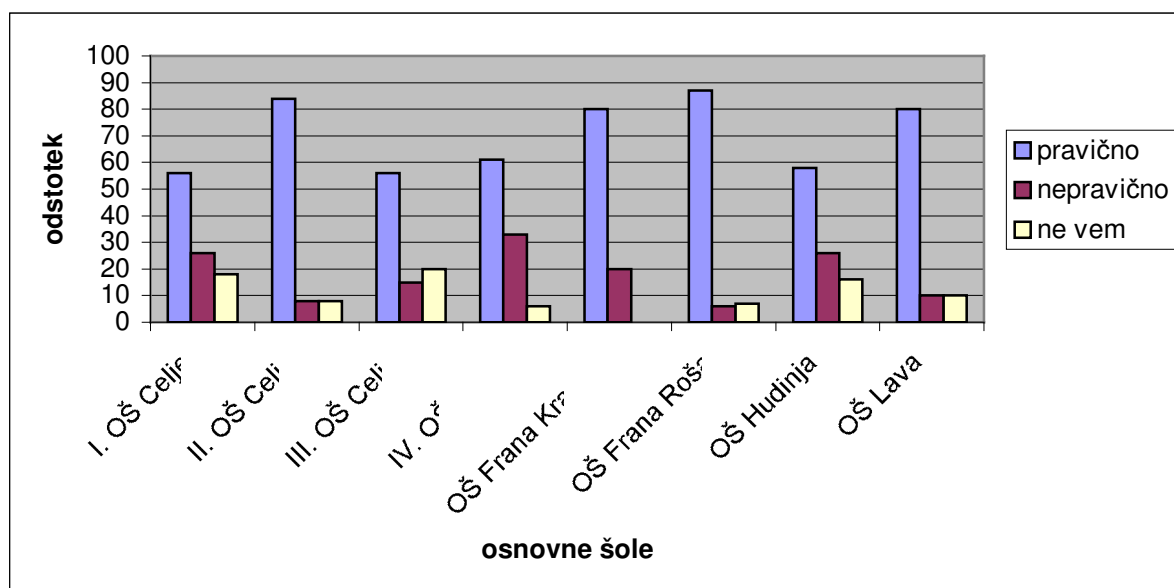
10. Kako igrajo soigralci v skupini?

Tabela št. 9: Igra soigralcev

ŠOLA	FANTJE			DEKLETA			SKUPAJ		
	<i>pravično</i>	<i>nepravično</i>	<i>ne vem</i>	<i>pravično</i>	<i>nepravično</i>	<i>ne vem</i>	<i>pravično</i>	<i>nepravično</i>	<i>ne vem</i>
I. OŠ CELJE	7	3	1	6	3	3	13	6	4
	64 %	27 %	9 %	50 %	25 %	25 %	56 %	26 %	18 %
II. OŠ CELJE	12	2	0	9	0	2	21	2	2
	86 %	14 %	0 %	82 %	0 %	18 %	84 %	8 %	8 %
III. OŠ CELJE	8	0	0	5	3	4	13	3	4
	100 %	0 %	0 %	42 %	25 %	33 %	65 %	15 %	20 %
IV. OŠ CELJE	5	2	0	6	4	1	11	6	1
	71 %	29 %	0 %	54 %	36 %	10 %	61 %	33 %	6 %
OŠ FRANA KRANJCA	2	3	0	10	0	0	12	3	0
	40 %	60 %	0 %	100 %	0 %	0 %	80 %	20 %	0 %
OŠ FRANA ROŠA	17	2	1	22	0	3	39	2	4
	85 %	10 %	5 %	88 %	0 %	12 %	87 %	6 %	7 %
OŠ HUDINJA	7	3	2	4	2	1	11	5	3
	58 %	25 %	17 %	57 %	29 %	14 %	58 %	26 %	16 %
OŠ LAVA	12	1	1	4	1	1	16	2	2
	86 %	7 %	7 %	66 %	17 %	17 %	80 %	10 %	10 %
SKUPAJ	70	16	5	66	13	15	136	29	20
	77 %	18 %	5 %	70 %	14 %	16 %	74 %	16 %	10 %

Na vprašanje o igri soigralcev so učenci in učenke odgovarjali: pravično, nepravično ali ne vem. 74 % vseh meni, da igrajo njihovi soigralci pravično, medtem ko jih 16 % meni ravno obratno, 10 % pa jih ne ve, ali igrajo soigralci pravično ali ne. 77 % fantov in 70 % deklet

meni, da so igralci igrajo pošteno. Da igrajo nepravilno, meni 18 % fantov in 14 % deklet. 5 % fantov in 16 % deklet pa meni, da ne vedo, kako igrajo njihovi igralci.

Graf št. 8: Pravične ali nepravilne igre igralcev

11. Kakšno mnenje imaš o fair playu?

Na zadnje vprašanje o fair playu, ki je bilo odprtega tipa, so petošolci (20 %) napisali, da ne vedo, 31 jih ni napisalo ničesar, medtem ko so preostali zabeležili svoje mnenje. Med 57 deklet in 59 fanti, ki so odgovorili, so se največkrat zvrstili odgovori, kot so: super je, mi je všeč, v redu ipd. Nihče ni podal kakšnega globljega razmišljanja o fair playu.

5.3 TRETJE TRILETJE

Anketne vprašalnike za tretje triletje so izpolnjevali učenci in učenke osmih razredov devetletne osnovne šole. Vseh skupaj je bilo 177, od tega je bilo fantov 11 in deklet 100. Anketni vprašalnik je poleg opredelitve spola in razreda vseboval še 11 vprašanj, od tega jih je bilo 9 takšnih, kjer so že bili podani odgovori in so se anketiranci morali le odločiti za enega, dva pa sta bila odprtega tipa ter na koncu naloga, kjer so narisali primer upoštevanja oz. neupoštevanja fair playa .

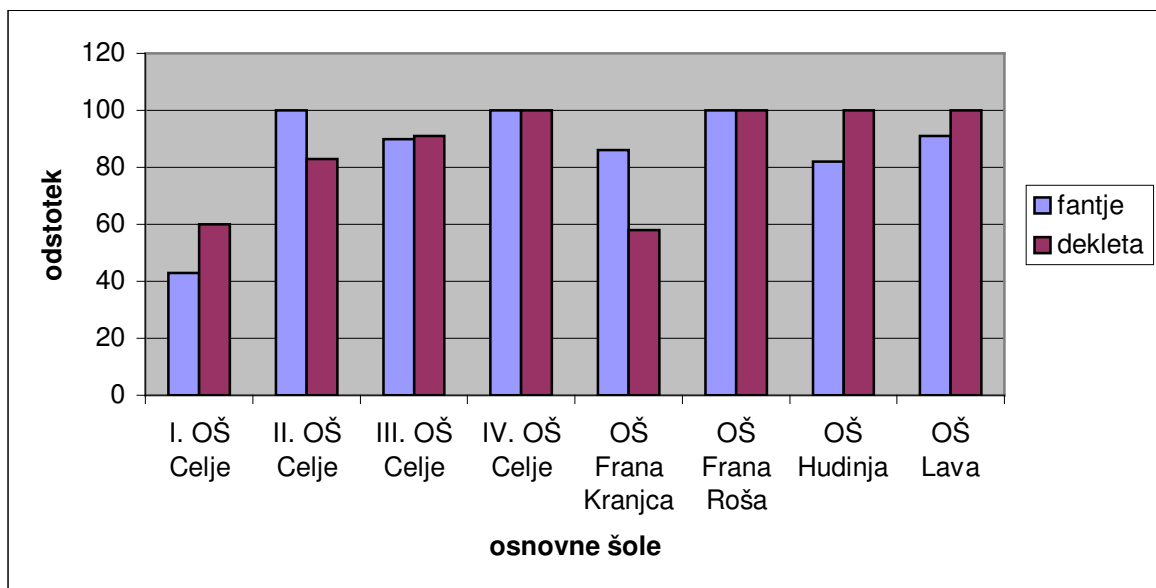
1. Ali si že slišal-a za FAIR PLAY?

ŠOLA	FANTJE		DEKLETA		SKUPAJ	
	DA	NE	DA	NE	DA	NE
I. OŠ CELJE	3	4	9	6	12	10
	43 %	57 %	60 %	40 %	55 %	45 %
II. OŠ CELJE	11	0	10	2	21	2
	100 %	0%	83 %	17 %	91%	9%
III. OŠ CELJE	9	1	10	1	19	2
	90 %	10 %	91 %	9 %	90%	10%
IV. OŠ CELJE	8	0	11	0	19	0
	100 %	0 %	100 %	0 %	100%	0%
OŠ FRANA KRANJCA	6	1	7	5	13	6
	86 %	14 %	58 %	42 %	52%	48%
OŠ FRANA ROŠA	12	0	12	0	24	0
	100 %	0 %	100 %	0 %	100%	0%
OŠ HUDINJA	9	2	13	0	22	2
	82 %	18 %	100 %	0 %	82%	8%
OŠ LAVA	10	1	14	0	24	1
	91 %	9 %	100 %	0 %	96%	4%
SKUPAJ	68	9	86	14	154	23
	88 %	12 %	86 %	14 %	87 %	13 %

Tabela št. 10: Tabela poznavanja fair playa

Naša pričakovanja, da so že vsi slišali za izraz fair play so se izkazala malce prevelika, saj je j 87 % vseh že slišalo za fair play, medtem ko jih 13 % ni. Izkazalo se je, da fantov le za 2 % več (88 %) pozna fair play kot deklet. Na I. OŠ Celje je slišalo za izraz fair play le 43 % fantov, medtem ko se je pri fantih drugih osnovnih šol dvignil odstotek nad 80. Pri dekletih pa so najmanj slišale za fair play učenke OŠ Frana Kranjca, ki jih je bilo le 58 %, sledijo

učenke I. OŠ Celje z 60 %, medtem ko so učenke naslednjih šol: IV. OŠ Celje, OŠ Frana Roša, OŠ Hudinja in OŠ Lava že vse slišale zanj. Prav tako tudi fantje naslednjih šol: II. OŠ Celje, IV. OŠ Celje in OŠ Frana Roša. Če pa pogledamo kako so se odrezale šole kot celota, pa si 100 % delita IV. OŠ Celje in OŠ Frana Roša, kar pomeni, da so že vsi slišali za fair play. Sledijo pa jima ostale šole v naslednjem vrstnem redu: OŠ Lava, II. OŠ Celje, III. OŠ Celje, ki imajo 90 % ali več. Pod 90 % pa so: OŠ Hudinja, I. OŠ Celje in OŠ Frana Kranjca.

Graf št. 9: Graf poznavanja fair playa

2. Kaj meniš, da je to?

Osmošolci so izbirali med naslednjimi odgovori:

- a) nepoštena igra
- b) poštena igra
- c) upoštevanje sodnika
- d) ne vem

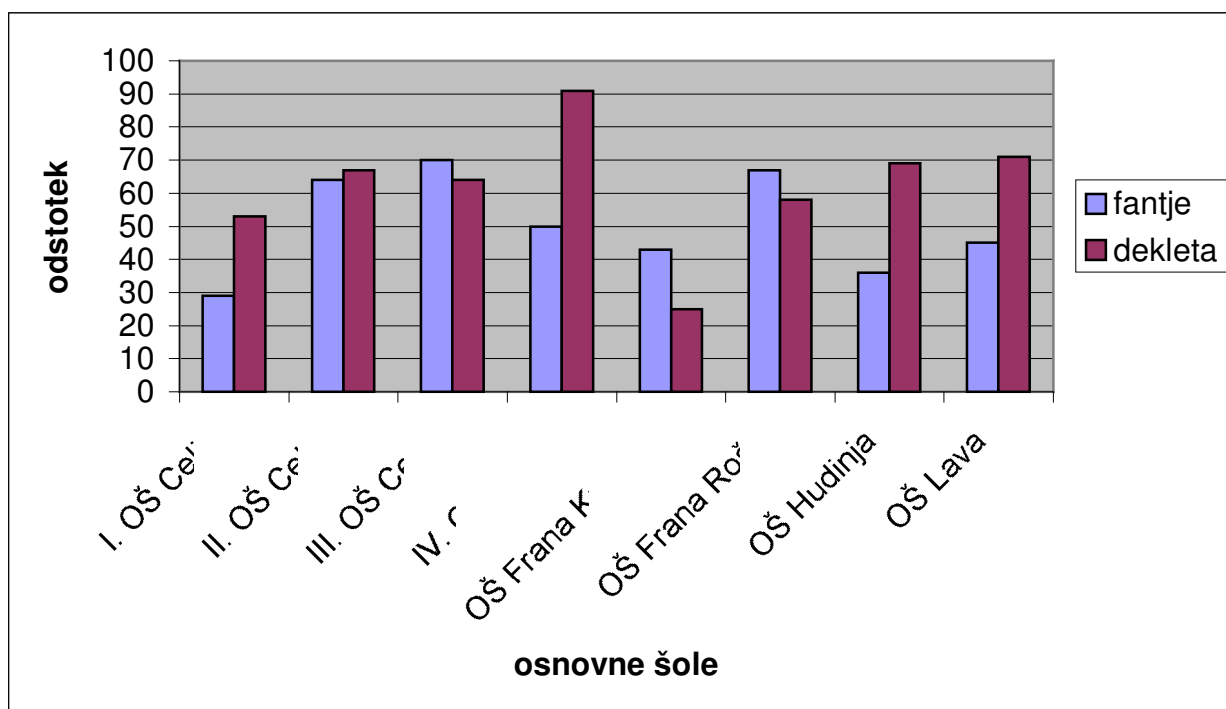
Največji delež odgovorov je prejel odgovor b) poštena igra in sicer 95%, medtem ko jih je upoštevanje sodnika obkrožilo 5 %, vendar so nekateri izbrali dve možnosti: pošteno igro in upoštevanje sodnika. Nihče pa ni obkrožil zadnje možnosti, da ne ve. Iz tega lahko sklepamo, da poznajo fair play in ga znajo razložiti na svoj način.

3. Ali se FAIR PLAY uporablja pri vseh športih?

ŠOLA	FANTJE		DEKLETA		SKUPAJ	
	DA	NE	DA	NE	DA	NE
I. OŠ CELJE	2	5	8	7	10	12
	29 %	71 %	53 %	47 %	45 %	55 %
II. OŠ CELJE	7	4	8	4	15	8
	64 %	36 %	67 %	33 %	65%	45%
III. OŠ CELJE	7	3	7	4	14	7
	70 %	30 %	64 %	36 %	67%	33%
IV. OŠ CELJE	4	4	10	1	14	5
	50 %	50 %	91 %	9 %	74%	26%
OŠ FRANA KRANJCA	3	4	3	9	6	13
	43 %	57 %	25 %	75 %	32 %	68 %
OŠ FRANA ROŠA	8	4	7	5	15	9
	67 %	33 %	58 %	42 %	62%	38%
OŠ HUDINJA	4	7	9	4	13	11
	36 %	64 %	69 %	31 %	54%	46%
OŠ LAVA	5	6	10	4	15	10
	45 %	55 %	71 %	29 %	60%	40%
SKUPAJ	40	37	62	37	102	65
	52 %	48 %	62 %	37 %	58 %	42 %

Tabela št. 11: Tabela, ki ponazarja mnenje osmošolcev o uporabi fair playa v športu

Zelo majhen odstotek in sicer 58 % osmošolcev ve, da je fair play vodilo športa in da se uporablja v vseh športih. Naša pričakovanja se zopet niso uresničila. Če pogledamo podrobno, potem vidimo, da ni vedeli ne fantje ne dekleta na katerikoli šoli 100 %. Najbližje so bile učenke IV. OŠ Celje z 91 %, sledijo jim učenke OŠ Lava z 71 % in učenci III. OŠ Celje z 70 %. Vsi ostali so dosegli manj kot 70 %. Glede na šolo so se najboljše odrezali učenci in učenke IV. OŠ Celje. Če pa primerjamo po spolu, potem so dekleta z 62 % dokazala, da bolje poznajo fair play kot fantje, ki so odgovorili pravilno z 52 %.

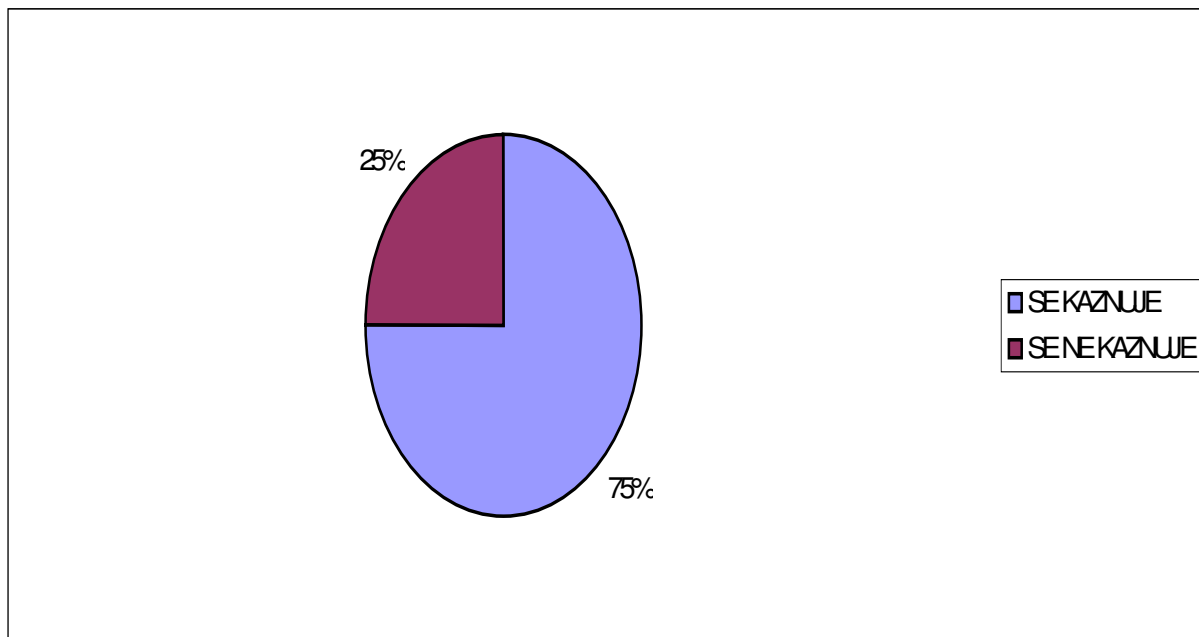
Graf št. 10: Graf, ki ponazarja mnenje osmošolcev o uporabi fair playa v športu

4. Ali misliš, da se nepošteno igranje kaznuje?

ŠOLA	FANTJE		DEKLETA		SKUPAJ	
	DA	NE	DA	NE	DA	NE
I. OŠ CELJE	4	3	14	1	18	4
	57 %	43 %	93 %	7 %	82%	18%
II. OŠ CELJE	8	3	10	2	18	5
	73 %	27 %	83 %	7 %	78%	22%
III. OŠ CELJE	8	2	7	4	15	6
	80 %	20 %	64 %	36 %	71%	29%
IV. OŠ CELJE	3	5	8	3	11	8
	38 %	62 %	73 %	27 %	58%	42%
OŠ FRANA KRANJCA	4	3	9	3	13	6
	57 %	43 %	82 %	18 %	68%	32%
OŠ FRANA ROŠA	7	5	10	2	17	7
	58 %	42 %	83 %	7 %	71%	29%
OŠ HUDINJA	8	3	12	1	20	4
	73 %	27 %	92 %	8 %	87%	13%
OŠ LAVA	9	2	11	3	20	5
	82 %	18 %	79 %	21 %	80%	20%
SKUPAJ	51	26	81	19	132	45
	66 %	34 %	81 %	19 %	75 %	25 %

Tabela št. 12: Tabela o kaznovanju nepoštene igre

75 % osnovnošolcev meni, da se nepošteno igranje kaznuje. Fantje z 66 % menijo, da se, medtem ko jih 34 % meni, da se ne kaznuje. Pri dekletih pa jih 81 % meni, da bodo za nepošteno igro kaznovane, medtem ko jih 19 % meni, da ne bodo. Tako velika razlika v mnenju je lahko posledica dejstva, da fantje v športih res niso kaznovani zaradi nešportnega obnašanja tako kot bi morali biti in morda menijo, da jim je dovoljen takšen način igre.

Graf št. 11: Graf kaznovanja zaradi nepoštena igre

5. Kje se še srečamo s FAIR PLAY-em?

Osmošolci so na to vprašanje odgovarjali zelo skopo, vendar so se med odgovori tistih, ki so odgovorili, največkrat pojavili ti odgovori: povsod, pri nogometu, košarki, rokometu, pri vseh športih, ipd. Da so bili tako skopi odgovori lahko poiščemo vzroke v pomanjkanju časa ali niso vedeli razlage ali pa se jim enostavno ni ljubilo pisati. Nihče pa ni napisal, da se z fair playem srečujemo tudi v vsakdanjem življenju, kar je bil naš cilj.

6. Kako igrajo igralci v nasprotni ekipi?

ŠOLA	FANTJE			DEKLETA			SKUPAJ		
	Pošte-no	Nepošt-eno	Odvisno od situacije	Pošte-no	Nepošt-eno	Odvisno od situacije	Pošt-eno	Nepošt-eno	Odvisno od situacije
I. OŠ CELJE	0	2	5	2	2	11	2	4	16
	0 %	29 %	71 %	13 %	13 %	74 %	9 %	18 %	73 %
I. OŠ CELJE	4	0	7	5	1	6	9	1	13
	36 %	0 %	64 %	42 %	8 %	50 %	39%	4%	57%
II. OŠ CELJE	5	1	4	2	1	8	7	2	12
	50 %	10 %	40 %	18 %	9 %	73 %	33%	9%	58%
IV. OŠ CELJE	2	1	5	2	1	8	4	2	13
	25 %	13 %	62 %	18 %	9 %	73 %	21%	10%	69%
OŠ FRANA KRANJCA	2	0	5	1	1	10	3	1	15
	29 %	0 %	71 %	8 %	8 %	84 %	16%	5%	79%
OŠ FRANA ROŠA	6	0	6	7	0	5	13	0	11
	50 %	0 %	50 %	58 %	0 %	42 %	54%	0%	46%
OŠ HUDINJA	4	0	7	5	3	5	9	3	12
	36 %	0 %	64 %	38 %	24 %	38 %	37%	13%	50%
OŠ LAVA	5	0	6	4	0	10	9	0	16
	45 %	0 %	55 %	29 %	0 %	71 %	36%	0%	64%
SKUPAJ	28	4	45	28	9	63	56	13	108
	36 %	6 %	58 %	28 %	9 %	63 %	32 %	7 %	61 %

Tabela št. 13: Tabela o igri nasprotnikov

61 % osmošolcev je mnenja, da nasprotni igralci igrajo odvisno od situacije, 32 % jih meni, da igrajo pošteno, medtem ko jih 7 % meni, da ne igrajo pošteno. Fantje z 58 % menijo, da

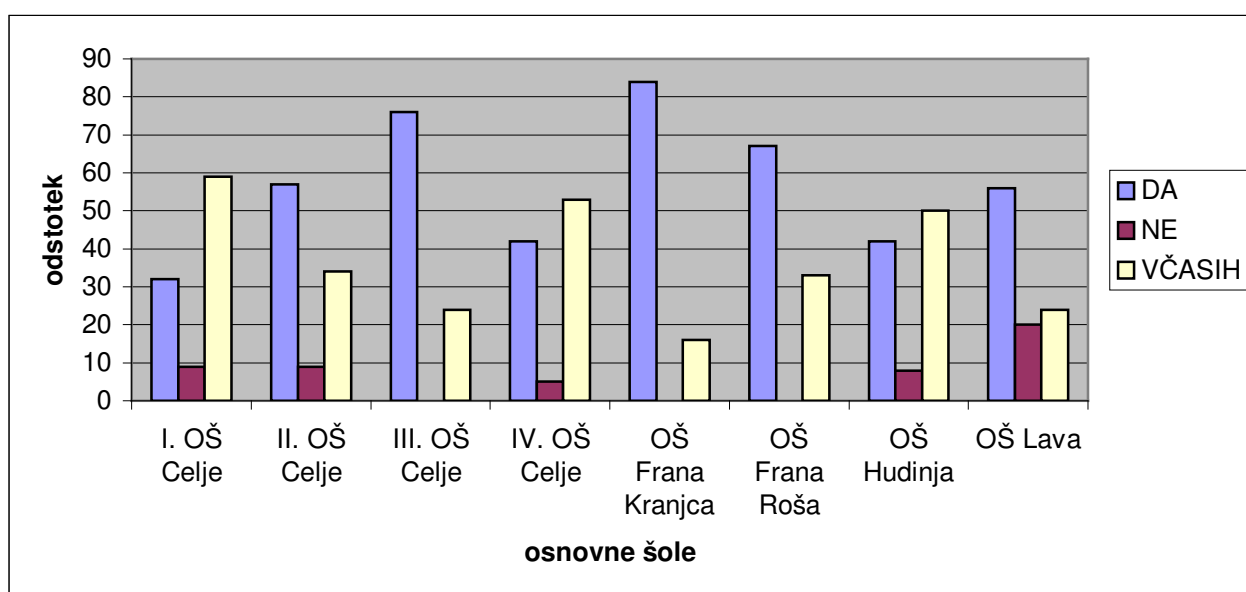
njihovi nasprotniki igrajo odvisno od situacije, 36 % jih meni, da igrajo pošteno in 6 %, da igrajo nepošteno. Pri dekletih pa jih 63 % meni, da igrajo odvisno od situacije in 9 % da igrajo nepošteno. Učenci in učenke I. OŠ Celje z 18 % menijo, da njihovi soigralci igrajo nepošteno, kar je pri nepošteni igri nasprotnika največji odstotek. Osmošolci OŠ Frana Roša pa z največ (58 %) menijo, da igrajo njihovi nasprotniki pošteno.

7. Ali igraš pošteno?

ŠOLA	FANTJE			DEKLETA			SKUPAJ		
	DA	NE	VČASIH	DA	NE	VČASIH	DA	NE	VČASIH
I. OŠ CELJE	5	2	0	2	0	13	7	2	13
	71%	29%	0 %	13%	0 %	87 %	32%	9%	59 %
II. OŠ CELJE	7	1	3	6	1	5	13	2	8
	64%	9%	27 %	50%	8%	42%	57%	9%	34%
III. OŠ CELJE	8	0	2	8	0	3	16	0	5
	80%	0%	20%	73%	0%	27%	76%	0%	24%
IV. OŠ CELJE	3	1	4	5	0	6	8	1	10
	37%	5%	58 %	45%	0%	55%	42%	5%	53%
OŠ FRANA KRAJČA	5	0	2	11	0	1	16	0	3
	71%	0%	29%	92%	0%	8%	84%	0%	16%
OŠ FRANA ROŠA	7	0	5	9	0	3	16	0	8
	58%	0%	42%	75%	0%	25%	67%	0%	33%
OŠ HUDINJA	6	1	4	4	1	8	10	2	12
	55%	28%	17%	31%	7%	62%	42%	8%	50%
OŠ LAVA	4	3	4	10	2	2	14	5	6
	36%	28%	36%	72%	14%	14%	56%	20%	24%
SKUPAJ	45	8	24	55	4	41	100	12	64
	58%	10%	32%	55%	4%	41%	56%	7%	37%

Tabela št. 14: Tabela poštene igre osmošolcev

Fantje in dekleta igrajo približno enako pošteno, saj fantje z 58 % menijo, da igrajo pošteno, dekleta pa z 55 %, tako da skupaj menijo, da jih 56 % igra pošteno. #7 % vseh igra pošteno le včasih, verjetno po potrebi in 7 % jih ne igra pošteno. Največji odstotek jih igra pošteno na OŠ Frana Kranjca, najmanj pa jih igra pošteno na I. OŠ Celje. Največ deklet igra pošteno na II. OŠ Celje in najmanj na I. OŠ Celje.

Graf št. 12: Graf poštene igre osmošolcev

8. Ali sodnik na tekmovanjih sodi vedno pošteno?

ŠOLA	FANTJE		DEKLETA		SKUPAJ	
	DA	NE	DA	NE	DA	NE
I. OŠ CELJE	0	7	0	15	0	22
	0 %	100 %	0 %	100 %	0 %	100 %
II. OŠ CELJE	1	12	0	10	1	22
	8 %	92 %	0 %	100 %	4 %	96 %
III. OŠ CELJE	2	8	2	9	4	17

	20 %	80 %	18 %	82 %	19 %	81 %
IV. OŠ CELJE	2	6	0	11	2	17
	25 %	75 %	0%	100 %	11 %	89 %
OŠ FRANA KRANJCA	0	7	2	10	2	17
	0 %	100 %	17 %	83 %	10 %	90 %
OŠ FRANA ROŠA	0	12	1	11	1	23
	0 %	100 %	8 %	92 %	4 %	96 %
OŠ HUDINJA	0	11	1	12	1	23
	0 %	100 %	8 %	92 %	4 %	96 %
OŠ LAVA	1	10	0	14	1	24
	9 %	91 %	0 %	100 %	4 %	96 %
SKUPAJ	6	71	6	94	12	165
	8 %	92 %	6 %	94 %	7 %	93 %

Tabela št. 15: Tabela o poštenem sojenju sodnika

Večina osmošolcev meni, da sodnik ne sodi vedno pošteno,; takšnega mnenja je 93 %. Tudi ne prihaja do občutnih razlik med mnenjem fantov in deklet, saj prvi menijo tako z 92 %, druge pa 94 %. Osmošolci I. OŠ Celje pa celo 100 % menijo, da sodnik ne sodi vedno pravično, medtem ko se mnenja drugih gibljejo od 75 % navzgor.

9. Ali je potrebno upoštevati vsa pravila, če želiš igrati pošteno?

ŠOLA	FANTJE			DEKLETA			SKUPAJ		
	DA	NE	Samo nekatera	DA	NE	Samo nekatera	DA	NE	Samo nekatera
I. OŠ CELJE	1	1	5	13	1	1	14	2	6
	14 %	14 %	72 %	86 %	7 %	7 %	64%	9%	27%
II. OŠ CELJE	10	1	0	9	1	2	19	2	2

	91 %	9 %	0 %	75 %	8 %	17 %	82%	9%	9%
III. OŠ CELJE	9	1	0	9	0	2	18	1	2
	90 %	10 %	0 %	82 %	0 %	18 %	86%	5%	9 %
IV. OŠ CELJE	5	1	2	4	0	7	12	1	6
	62%	12 %	26 %	36 %	0%	64 %	63%	5%	32%
OŠ FRANA KRANJCA	6	1	0	10	0	2	16	1	2
	86 %	14 %	0 %	83 %	0 %	17 %	84%	5%	11%
OŠ FRANA ROŠA	9	0	3	10	0	2	19	0	5
	75 %	0 %	25 %	83 %	0 %	17 %	79%	0%	21%
OŠ HUDINJA	6	2	3	9	1	3	15	3	6
	55 %	8 %	37 %	69 %	8 %	23 %	62%	13%	25%
OŠ LAVA	4	2	5	10	1	3	14	3	8
	36 %	18 %	46 %	71 %	7 %	12 %	56%	12%	32%
SKUPAJ	50	9	18	74	4	24	127	13	37
	65%	12%	23%	74 %	4 %	24 %	72 %	7 %	21 %

Tabela št. 16: Tabela o nuji upoštevanja pravil

Skoraj 2/3 anketiranih meni, da je potrebno upoštevati vsa pravila, če želijo igrati pošteno. 21 % vseh meni, da je potrebno upoštevati samo nekatera in 7 % jih meni, da jih ni potrebno upoštevati. Kar 9 % več deklet kot fantov meni, da je potrebno za pošteno igro upoštevati vsa pravila, kar kaže, da so dekleta bolj nagnjena k uboganju in upoštevanju pravil; fantov meni le 65 %. Približno enak odstotek 23 % oz. 4 % jih meni, da je potrebno upoštevati samo nekatera pravila.

10. Si že bil-a kdaj kaznovan-a?

ŠOLA	FANTJE		DEKLETA		SKUPAJ	
	DA	NE	DA	NE	DA	NE

I. OŠ CELJE	3	4	8	7	11	11
	43 %	57 %	47 %	53 %	50 %	50 %
II. OŠ CELJE	5	6	3	9	8	15
	45 %	55 %	25 %	75 %	44%	65%
III. OŠ CELJE	2	8	3	8	5	16
	20 %	80 %	27 %	73 %	24%	76%
IV. OŠ CELJE	2	6	4	7	6	13
	25 %	75 %	36 %	64 %	32%	68%
OŠ FRANA KRANJCA	7	0	8	4	15	4
	100 %	0 %	67 %	34 %	79%	21%
OŠ FRANA ROŠA	8	4	7	5	15	9
	67 %	33 %	58 %	42 %	62%	38%
OŠ HUDINJA	5	6	5	8	10	14
	45 %	55 %	38 %	62 %	42%	58%
OŠ LAVA	7	4	5	9	13	12
	64 %	36 %	36 %	64 %	52%	48%
SKUPAJ	39	38	43	57	83	94
	51 %	49 %	43 %	57 %	47 %	53 %

Tabela št. 17: Tabela o kaznovanosti anketirancev

Glede na kaznovanost in nekaznovanost osmošolcev zaradi nepoštene igre vidimo, da ni praktično velike razlike, 47 % je že bilo kaznovanih in 53 % še ni bilo kaznovanih. Fantov je bilo več kaznovanih kot deklet, kar je verjetno posledica dejstva, da igrajo bolj grobo, si več dovolijo, igrajo v moštvenih športih, medtem ko dekleta z 43 % zaostajajo za njimi za 8 %. Na OŠ Frana Kranjca so bili že vsi fantje kaznovani zaradi nešportne igre, medtem ko pa dekleta nikjer niso bila vsa kaznovana.

11. Kaj misliš, zakaj je FAIR PLAY tako pomemben?

Nekateri na to vprašanje sploh niso odgovorili, takšnih je bilo 15. Vzroki so verjetno podobni kot smo jih navedli že pri petem vprašanju. Preostali del pa je navedel odgovore kot so ti:

- ker je to pomeni upoštevanje pravil igre,
- ker to pomeni poštenost v športu,
- ker lahko drugače kdo koga poškoduje,
- ker je to fer igra
- ipd.

Zgoraj smo navedle odgovore, ki so se nam zdeli najboljši in so bili redki. Večina je odgovorila v smislu fer igre, kot je zadnji odgovor, čeprav smo pričakovale bolj obširne odgovore, saj so to učenci osmih razredov, ki tudi trenirajo in je v njihovem življenju prisoten fair play, ne samo kot izraz, ampak tudi kot nekaj kar naj bi jih delalo boljše.

6 ANALIZA HIPOTEZ

Nekaj hipotez smo potrdile ali ovrgle že med samo analizo podatkov, podrobno pa jih bomo predstavile v nadaljevanju raziskovalne naloge.

1. TRILETJE

Hipoteza, da učenci tretjih razredov v večini še niso slišali za izraz fair play, se je potrdila, saj je le 30 % anketirancev že slišalo za ta izraz, ostalih 70 % pa ne. Ker učenci še niso slišali za to, je presenetljivo dejstvo, da jih je 74 % pravilno obkrožilo odgovor, kar pa lahko pripišemo dejstvu, da je bila to edina razumljiva možnost glede na ostale.

Prav tako lahko potrdimo hipotezi, da se v večini ukvarjajo s športom in da v igri igrajo pošteno, vendar ne vedno, tako kot tudi njihovi nasprotniki ne, saj jih je le 39 % napisalo, da njihovi nasprotniki igrajo pošteno.

Hipoteza, da morajo biti po njihovem mnenju pošteni na tekmovanju igralci in sodnik, se je potrdila delno, ker so bili največkrat izbrani igralci, nato tekmeči in na koncu sodniki.

V celoti se je potrdila tudi hipoteza, da v večini še niso bili kaznovani zaradi nepoštene igre.

2. TRILETJE

Hipoteza, da so učenci petih razredov v večini že slišali za fair play se je potrdila, saj jih je 71 % že slišalo za ta izraz.

Prav tako tudi druga hipoteza, saj jih 84 % ve pravičen odgovor, da je to poštena igra, Hipoteza, da vsi vedo, da se fair play upošteva pri vseh športih, se ni potrdila, saj je 55 % otrok odgovorilo tako, medtem ko je bilo 41 % takšnih, ki tega ni vedelo.

Naslednja hipoteza, da tretjina ve, da se fair play upošteva vsak dan, se je prav tako potrdila, saj jih je 100 odgovorilo, da ne ve, medtem ko so preostali vedeli.

Naslednji dve hipotezi sta se prav tako potrdili, in sicer naslednji:

- vsi vedo, da je pri posameznem športu potrebno upoštevati pravila,
- tretjina jih zna razložiti, da bi bili ob nepošteni igri kaznovani z ustreznim kartonom (rumen ali rdeč).

Hipoteza, da vsi vedo, da pri posamezni tekmi niso pošteni sodnik in soigralci, vendar se jih večina opredeli za sodnika, ne drži, saj se je večina odločila za igralca, drugo mesto pa je zasedel sodnik.

Prav tako ne drži v celoti hipoteza, da jih je tretjina že bila kaznovana zaradi nepoštene igre, vendar v večini igrajo pošteno, prav tako kot njihovi soigralci, ker je bila kaznovana manj kot tretjina anketiranih, in sicer le 28 %, preostali del hipoteze pa drži.

3. TRILETJE

Hipoteza 1, da učenci osmih razredov vedo, kaj je fair play, kje se uporablja in kako se sankcionira, se ni potrdila, saj le ti slabo poznajo izraz fair play, le 87 % je že slišalo za ta izraz, medtem ko jih le 58 % ve, da se uporablja pri vseh športih.

Žalostno je, da moramo ovreči tudi drugo hipotezo, ki pravi, da osmošolci v večini vedo, da se z fair playem srečujemo v vsakdanjem življenju.

Hipoteza 3 pravi, da po njihovem igraje igralci pošteno v večini odvisno od situacije, sami pa igrajo pošteno. Izkazalo se je, da prvi del te hipoteze drži, saj jih 61 %, torej več kot polovica, meni, da igrajo igralci pošteno odvisno od situacije, medtem ko jih le 56 % meni, da sami igrajo pošteno, kar se nam zdi premajhen odstotek le-teh. 37 % pa jih je priznalo, da le včasih igrajo pošteno.

Hipoteza 4, ki pravi, da sodnik ne sodi vedno pravično, kar naj bi menili vsi, se ni potrdila, ker je takšnega mnenja le 93 % osmošolcev.

Zadnja hipoteza pravi, da so v večini že bili kaznovani zaradi neupoštevanja pravil, medtem ko jih polovica meni, da je potrebno upoštevati samo nekatera pravila, druga polovica pa, da vsa. Prvi del hipoteze, da jih je bilo že večina kaznovanih zaradi neupoštevanja pravil, ne drži, tako da jo moramo ovreči, saj je bilo kaznovanih 47 % anketiranih. Da jih polovica meni, da je potrebno upoštevati samo nekatera pravila, tudi ne drži, saj jih tako meni 72 %, medtem ko jih 21 % zapiše, da samo nekatera. Zadnjo hipotezo lahko v celoti ovržemo.

7 ZAKLJUČEK

Ob zaključku naše raziskovalne naloge naj najprej zapišemo, da se šele sedaj zavedamo, da je fair play zelo široko področje, ki ga pri nas šele začnemo raziskovati. S tem ko smo se omejile na osnovne šole Mestne občine Celje, smo želele raziskati pojav na domačem terenu in po pravici povedano so nas razočarali tisti, od katerih smo pričakovale največ, to so učenci in učenke osmih razredov, presenetili pa vsi ostali. Pri takšni obliki raziskovalne naloge, kjer

je vključeno izpolnjevanje anketnih vprašalnikov, ki so temelj za raziskovalno nalogo, kot je naša, je vedno potrebno upoštevati dejstvo, da je določen delež (čim manjši) anketirancev takšnih, ki izpolnjujejo anketne vprašalnike neresno. Naša analiza temelji na izpolnjenih anketnih vprašalnikih, ki smo jih prejele, tako da upamo, da bi bilo lahko stanje tudi boljše. V drugem in tretjem triletju smo na koncu anketnih vprašalnikov namesto vprašanja dale anketirancem nalogo, naj narišejo primer upoštevanja ali pa neupoštevanja fair playa, ker smo imele namen v prilogi dodati nekaj zanimivih risb, vendar so imeli anketiranci premalo časa, da bi risbe dokončali. Tako je ta del raziskovalne naloge ostal neizpolnjen.

Kot vodilo smo si zadale nekaj ciljev, katere smo želele doseči in tako ugotovile, da učenci in učenke I. OŠ Celje, II. OŠ Celje, III. OŠ Celje, IV. OŠ Celje, OŠ Frana Kranjca, OŠ Frana Roša, OŠ Hudinja in OŠ Lava v dobršni meri prepoznajo izraz fair play in ga znajo dokaj dobro pojasniti, seveda primerno starostni stopnji anketiranih. Podatke smo analizirale tudi glede na spol in tako smo lahko razbrale, da fantje dejansko bolje poznajo fair play, vendar ga manj upoštevajo kot dekleta, kar je verjetno posledica večjega sodelovanja v moštvenih športih. Med anketiranjem smo želele, da anketiranci spoznajo, da je fair play širši pojem, ki ne velja samo v športu, ravno zaradi tega smo tudi podale toliko vprašanja zaprtega tipa, saj so bili na ta način prisiljeni izbrati med danimi možnostmi in najti najbolj smiselno in pravilno. Presenetilo nas je, da toliko otrok ne upošteva fair playa oz. ne igra pošteno, čeprav vedo, da je to nepoštena igra in so lahko zaradi nje kaznovani, zato tudi menimo, da se vsi anketirani ne zavedajo, da se nepoštena igra ne splača.

Dejstvo je, da brez fair playa ni športa. Fair play bi lahko opredelili kot športno obnašanje, ki se kaže na športnih igriščih. Ker pa je bil njegov pomen nekaj časa v ozadju, se je začel boj za njegovo veljavo, upoštevanje in uporabo na igriščih. Potrebno je začeti na začetku, saj je vedno boljše preprečevati kot zdraviti. Zahvaliti se moramo peščici tistih, ki skrbijo za moralo mnogih udeležencev v športu in so svetla točka vsega današnjega športa. V Sloveniji je med najglasnejšimi Zavod za fair play in strpnost v športu Slovenije imenovan SPORTIKUS. Njegov znak smo dale ne naslovno stran naše raziskovalne naloge. Spodbujajo pozitivno doživetje športa, ohranjajo ideale, kot so: poštenost, spoštovanje, strpnost, predanost, prijateljstvo, ljubezen do športa, sodelovanje, veselje in užitek v športu. Prek zgibank in priročnikov posredujejo fair play udeležencem v športu. S tem namenom je tudi nastala himna fair playa, ki se nam zdi smiselna za zaključek te raziskovalne naloge, dodale pa smo še nekaj drugih člankov, ki nakazujejo širjenje fair playa med mladimi.

*Jaz sem za
fair play,
bodite tudi vi
Adi
& Miro Cerar,*

Odslej himna- tudi za fair play

Velika pobudnika fair playja -
Adi Smolar in Miro Cerar

Na pobudo Mira Cerarja, našega nekdanjega odličnega telovadca, večkratnega svetovnega in olimpijskega zmagovalca, ki si v predsedstvu Evropske olimpijske zveze s somišljeniki prizadeva za fair play - in je tudi prvi ambasador za fair play v Sloveniji -, je Adi Smolar, naš znani pevec, sestavil besedilo in melodijo himne za

Utrinek s tekmovanja za Davisov pokal med Slovenijo in Gano - Matija Zgaga in pozdrav tekmeču

fair play. Kmalu jo boste tudi slišali po radiu in TV, nastanek pa je povezan z jesenskim evropskim kongresom za fair play, ki bo v Ljubljani. Za sestavo himne in njene uglasbitve so izbrali Adija Smolarja, in sicer povsem upravičeno. Prvič se je izkazal že s slovensko nogometno himno, ki je pokazala, da je tudi športni poznavalec in njegov velik ljubitelj, obenem pa tudi velik domoljub. Na drugem mestu pa je bila odločilna njegova miroljubna narava. Zdaj ko skušajo ambasadorji in pomočniki ambasadorjev povezati fair play in strpnost v športu s fair playjem in strpnostjo v prometu, je bila izbira Adija Smolarja tudi v tem pogledu zadetek v polno. Adi Smolar, ki zdaj stanuje v Šmartnem pri Slovenj Gradcu in se veliko vozi na svoje koncerte z avtom, nikoli ne vozi hitreje od 80 km/h. »Ko bi ljudje vedeli, kako prijetna je taka vožnja, pa še nič počasneje ne pridem do cilja...« je dejal. Zakaj mu ne bi sledili - saj je v resnici za fair play -, pa ne samo v športu, pač pa nasploh v življenju.

Adi Smolar

Ne pozabi na fair play

Vse preveč, preveč, je hudobije
že od nekdaj med ljudmi,
žalostno je, da se razprtije, širijo na vse str
Nekateri polni so foušije, in le zase jim je r
Ko počnejo razne svinjarije, za veljavo in za d

Fair play, fair play, ne pozabi na fair play.
Ko nekdo te vprašal bo: »Čuj, za koga ti navij
reci: »Za fair play, fair play, jaz navijam za fair
Ko vsakdo bo dejal tako, na našem svetu lepš

Nič narobe ni, če kdo navija za ljudi, ki jih po
In medtem, ko tekma se odvija, si pošteno duš
A z'lo narobe je, če histerija zdravo pamet za
in se navijaška euforija v sovraštvo spremi

Fair play, fair play, ne pozabi na fair play
Ko nekdo te vprašal bo: »Čuj, za koga ti navi
reci: »Za fair play, fair play, jaz navijam za fair
Ko vsakdo bo dejal tako, na našem svetu lepš

Slejkoprej vse igre se končajo, in ljudje odide
dnevi pač »time outa« ne poznajo, vedno le napre,
Rezultat na koncu ni več važen, šteje le, kaj de
v igri s smrtjo vsakdo je poražen, svet se pa nap

Fair play, fair play, ne pozabi na fair play
Ko nekdo te vprašal bo: »Čuj, za koga ti navi
reci: »Za fair play, fair play, jaz navijam za fair
Ko vsakdo bo dejal tako, na našem svetu lepš

Na bolnišničnih igrah -
Novinar Igor E. Bergant
in Jure Košir

Andreji in Juretu - nagradi za fair play

Na septembrskem zasedanju evropske komisije za fair play, ki bo v Ljubljani, bodo podelili tudi več evropskih in svetovnih priznanja za fair play, med dobitniki pa bosta, kot napovedujejo organizatorji posveta, tudi naša znana športnika alpski smučar Jure Košir in kegljaška reprezentantka Andreja Razlag. Oba sta svojo športno pot prepletala z mnogimi dobrotelnimi in človekoljubnimi akcijam. Dobro se še spominjamo Andrejine pobude, da je treba invalidom na vozičkih omogočiti dostop v javne ustanove in tudi sicer graditi stavbe tako, da bodo dostopne tudi zanj. Akcija je bila izjemno odmevna, zanimivo pa je, da jo je izpeljala, ko je bila še gimnazijka. A to je bila le ena izmed njenih mnogih človekoljubnih pobud.

Slika št. 1: Izsek iz revije Šport mladih (oder za fair play)

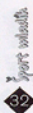

Nina Gramc, OŠ Brežice

Modri karton na Valu 202

»Modri karton za fair play« je ena od oblik uveljavljanja fair playja in opozarja na športnike, ekipe, trenerje in tudi na gledalce, ki si prizadevajo za čisti šport in strpne odnose med vsemi udeleženci. Pomeni priznanje, spodbudo in nagrado za dejanje, ki presega pričakovano raven športnega obnašanja. Športno uredništvo Radia Slovenija je letos vpeljalo »Modri karton« v nedeljskem športnem popoldnevu na Valu 202. Enkrat na mesec objavljajo predloge, čez štirinajst dni pa pogovor z izbrancem, ki ga je med kandidati izbrala Komisija za fair play pri Slovenski olimpijski akademiji (SOA). Prvi »Modri karton« je pripadel slovenski strelki in olimpijki Nataliji Prednik. Na tekmi za svetovni pokala v Sydneyju je posodila svojo puško slovaškemu kolegu, ki bi moral zaradi okvare orožja predčasno končati nastop, kljub uvrstitvi v finale. S puško Natalije Prednik pa se je uvrstil na tretje mesto in celo prehitel našega olimpijca Rajmonda Debevca. Maja pa je »Modri karton« pripadel kegljaču Vanji Omanu. Na pobudo sotekmovalke Andreje Razlag, mednarodne nagrajenke za fair play v letu 2002, je namenil del denarja, ki ga je dobil od sponzorjev za svoje priprave, telesno prizadetim osebam. S predlogi za »Modri karton« nadaljujemo. Če ste med slovenskimi športniki, trenerji, sodniki ali navijači opazili koga, ki bi ga zaslužil za svoja dejanja, nam sporočite. Sodelujte v prizadevanjih za lepši in bolj humani šport. Še zmeraj namreč drži: Šport sam po sebi ni ne dober in ne slab, je takšen, kakršni so ljudje, ki se z njim ukvarjajo!

dr. Stanislav Pintar,
namestnik ambasadorja za šport,
strpnost in fair play Republike Slovenije

Mini dnevnik

Šport - zabava ali mučenje...

Šport. Šport je del našega vsakdanjika. Nekateri pod besedo šport pomislijo na sprostitve, medtem ko drugi pomislijo na »mučenje«. Tako kot smo različni mi, se razlikujejo tudi naša mnenja. In prav je tako. Kako bi bilo, če bi bili vsi ljudje enaki? Dolgočasno, se vam ne zdi? Meni pomeni šport predvsem sprostitve. Sicer ne fizična, ampak psihična. To pa še ne pomeni, da pri športu nikoli ni treba misliti. Seveda moramo! In včasih moramo prav dobro razmisliti, kako se dela katera vaja, da je ne naredimo narobe. Moja disciplina je skok v višino. Je zelo zahtevna in pred vsakim skokom se moram zbrati in premisliti, kako bom skočila. Paziti moram na tek, kam postavim stopalo pred odzivom, na odziv, na lok nad letvico ... To vse spraviti

skupaj in narediti popoln skok, je zahtevna naloga. Meni nekatera gibanja še zmeraj delajo težave, a jih bom v prihodnosti skušala obvladati s treningom in voljo. Nekateri jemljejo šport zelo resno in se mu povsem posvetijo. Kot Jolanda Čeplak, denimo. Šport je njeno življenje. Z njim se verjetno ukvarja že odkar pomni. Toda tudi ko bo prenehala resno trenirati, bo še zmeraj hodila na stadion, pa čeprav samo za rekreacijo. Večina ljudi pa šport jemlje kot rekreacijo, na kateri pozabijo na vse svoje težave ter skrbi. In navsezadnje, tako je tudi prav.

Nina Gramc, OŠ Brežice

Fair play in umetniki

V Športu mladih (ŠM št. 79, str. 16) smo vam že predstavili besedilo pesnice Adija Smolarja z naslovom Ne pozabi na fair play, zdaj pa smo dobili še angleško inačico te pesmi, ki jo je za evropski kongres o fair playu pripravil Aleksander Mežek. Pravzaprav je kar Adi Smolar predlagal, da bi njegovo pesmico prevedel v angleščino Aleksander Mežek. Nekdanji atlet - bil je predvsem skakalec v višino in ljubitelj košarke in nogometa - se je v svojem londonskem studiu zavzeto lotil dela, nastala pa je pričujoča pesmica, ki bo podpisana takole: Besedilo in glasba A. Mežek/A. Smolar/A. Mežek. Torej lahko zapišemo, da tudi glasbeniki cenijo fair play. Organizatorji želijo to pesmico poslati vsem šolam - upajmo, da bodo svojo željo uresučili.

*Fair play
In the house
In the school yard
On a village green
Any place
Any country
We all play to win
On the streets
In the city
In a country lane
The stage is set
The time is now
Let the game begin*

*Fair play, fair play
A-OK
Let's play ball
to show them all
The beauty of the game

Strong is good
Strong and fast
With an iron will
But the one thing
Made to last
Comes from deep within
In the house
In the school yard
On a village green
The stage is set
The time is now
Let the game begin*

*Fair play, fair play
A-OK
Make it cool
To play by the rules
We can understand
Fair play, fair play
A-OK
Let's play ball
To show them all
The beauty of the game*

(Oglejte si nagradno nalogo na strani za XL športnih majic, na str. 56)

Slika št. 2: Modri karton za fair play (Radio SLO)

8 LITERATURA

1. Anonim. (1997). **O športu, strpnosti in fair playu.** Šport mladih, 24(5), 19-21.
2. Anonim. (2002). **Na odru fair playa.** Šport mladih, 79(19), 16.
3. Evropska listina o športu in Kodeks. (1994). **Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.**
4. Fleischman, M., Hosta, M. & Smrdu, M. (2004). **Fair play priročnik za mlade športnike.** Ljubljana: Zavod za fair play in strpnost v športu.
5. Fleischman, M., Hosta, M. & Smrdu, M. (2004). **Fair play priročnik za starše.** Ljubljana: Zavod za fair play in strpnost v športu.
6. Fleischman, M., Hosta, M. & Smrdu, M. (2004). **Fair play priročnik za trenerje, organizatorje in športne pedagoge.** Ljubljana: Zavod za fair play in strpnost v športu.
7. Kovač, M. & Novak, D. (2001). **Učni načrt: program osnovnošolskega izobraževanja. Športna vzgoja.** Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, Zavod RS za šolstvo.
8. Kovač, M. (2000). **Nacionalni program športa v Republiki Sloveniji.** Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport; Zavod za šport Slovenije.
9. Pinter, S. (2002). **Modri karton na Valu 202.** Šport mladih, 10(81), 32.
10. **Slovar slovenskega knjižnega jezika. (SSJK). (1996).** Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Znanstvenoraziskovalni center, Inštitut za slovenski jezik.
11. **Slovar slovenskega knjižnega jezika. Prva knjiga, A – H. (SSJK). (1987).** Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Znanstvenoraziskovalni center, Inštitut za slovenski jezik.
12. Soerensen, I. B. (2002). **Fair play – enake vrednote za odrasle in mladino.** [Priloga: fair play], Šport, 50(4), 13-17.
13. **SPORTIKUS. Ljubljana: Zavod za fair play. Pridobljeno 20.1.2006 s svetovnega spleta: <http://www.sportikus.org>.**
14. Šturm, J. (1997). **Fair play in šport.** Šport mladih, 24(5), 16-17.
15. Toporišič, I. (2001). Ljubljana: **Slovenski pravopis.** Slovenska akademija znanosti in umetnosti.

9 PRILOGE

Priloga št. 1

VPRAŠALNIK Z NASLOVOM POZNAVANJE FAIR PLAYA UČENCEV OSNOVNIH ŠOL MESTNE OBČINE CELJE

1. TRILETJE

- 1. Spol:** a) moški
 b) ženski

2. Razred: _____

3. Ali si že slišal-a za FAIR PLAY?

- a) DA
- b) NE

4. Kaj meniš, da je fair play?

- a) poštena igra
- b) fer računalnik
- c) nepravična igra
- č) prosto gibanje
- d) dober dan
- e) Playmobil

5. Ali se ukvarjaš s športom?

- a) DA
- b) NE

6. Ali igraš pošteno?

- a) DA
- b) NE
- c) NE VEM

7. Ali tvoji soigralci igrajo pošteno?

- a) DA
- b) NE
- c) NE VSI

8. Kdo vse mora biti pošten na tekmovanju?

- a) igralci
- b) tekmeči
- c) sodniki
- č) navijači
- d) snemalci

9. Si že bil-a kaznovan-a zaradi nepoštene igre?

- a) DA
- b) NE

**VPRAŠALNIK Z NASLOVOM POZNAVANJE FAIR PLAYA UČENCEV
OSNOVNIH ŠOL MESTNE OBČINE CELJE**

2. TRILETJE

- 1. Spol:** a) moški
 b) ženski

2. Razred: _____

3. Ali si že slišal-a za FAIR PLAY?

- a) DA
b) NE

4. Kaj meniš, da je fair play?

- a) nepoštena igra
b) poštena igra
c) upoštevanje sodnika
č) igranje z žogo
d) delo na računalniku

5. Ali veš, pri katerih športih se upošteva fair play?

- a) NE VEM
b) PRI VSEH
c) LE PRI PETIH ŠPORTIH

6. Mogoče veš, kje drugje se še upošteva fair play?

7. Kaj je treba spoštovati pri določenem športu?

8. Predstavljaš si, da tekmuješ v nogometni tekmi. Ker nisi pošten-a, te sodnik kaznuje. Kako misliš, da bi te kaznoval?

9. Kdo pri posamezni tekmi ni pošten?

- a) sodnik
- b) soigralci
- c) navijači
- č) ne vem

10. Ali si že bil-a kaznovan-a zaradi nepoštene igre?

- a) DA
- b) NE

11. Ali igraš pošteno?

- a) DA
- b) NE

12. Kako igrajo soigralci v skupini? (Možnih je več odgovorov.)

- a) pravično
- b) nepravično
- c) ne vem

13. Kakšno mnenje imaš o fair playu?

14. Nariši kakšen primer neupoštevanja fair playa oz. poštene igre!

**VPRAŠALNIK Z NASLOVOM POZNAVANJE FAIR PLAYA UČENCEV
OSNOVNIH ŠOL MESTNE OBČINE CELJE**

3. TRILETJE

- 1. Spol:** a) moški
 b) ženski

2. Razred: _____

3. Ali si že slišal-a za FAIR PLAY?

- a) DA
b) NE

4. Kaj meniš, da je to (fair play)?

- a) nepoštena igra
b) poštena igra
c) upoštevanje sodnika
č) ne vem

5. Ali se FAIR PLAY uporablja pri vseh športih?

- a) DA
b) NE

6. Ali misliš, da se nepošteno igranje kaznuje?

- a) DA
b) NE

7. Kje se še srečamo z FAIR PLAY-em?

8. Kako igrajo igralci v nasprotni ekipi?

- a) pošteno
- b) nepošteno
- c) odvisno od situacije

9. Ali igraš pošteno?

- a) DA
- b) NE
- c) VČASIH

10. Ali na tekmovanjih sodnik vedno sodi pravično?

- a) DA
- b) NE

11. Ali je potrebno upoštevati vsa pravila, če želiš igrati pošteno?

- a) DA
- b) NE
- c) SAMO NEKATERA

12. Si že bil-a kdaj kaznovan-a zaradi neupoštevanja pravil?

- a) DA
- b) NE

13. Kaj misliš, zakaj je FAIR PLAY tako pomemben?

14. Nariši kakšen primer upoštevanja oz. neupoštevanja FAIR PLAYA!